

RAPORT
O STANIE GMINY WOJCIECHÓW

za 2018 rok

MAJ 2019

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie.

II. Część pierwsza – charakterystyka Gminy Wojciechów.

1) Informacje ogólne.

2) Demografia.

3) Finanse gminy.

III. Część druga – realizacja planów, programów i strategii realizowanych przez Gminę Wojciechów.

IV. Część trzecia – stan realizacji uchwał Rady Gminy Wojciechów w 2018 roku.

V. Część czwarta – analiza działalności wójta wg. poszczególnych obszarów aktywności.

1. Inwestycje gminne.

2. Oświata i wychowanie.

3. Kultura, sport i rekreacja.

4. Polityka społeczna i przedsięwzięcia prorodzinne.

5. Ochrona Środowiska naturalnego.

6. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.

7. Drogi publiczne.

8. Gospodarka odpadami.

9. Funkcjonowanie gminnych jednostek organizacyjnych.

VI. Podsumowanie

Oddajemy w Państwa ręce „Raport o stanie Gminy Wojciechów”, którego obowiązek corocznego sporządzania wprowadziła nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym. Obowiązek sporządzenia raportu wynika z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym. Ma on stanowić podsumowanie pracy wójta w poprzednim roku kalendarzowym, a w szczególności realizację polityk, programów i strategii oraz uchwał rady gminy.

Przygotowany Raport to spojrzenie na aktualną sytuację Gminy Wojciechów w poszczególnych dziedzinach jej funkcjonowania. Najważniejszym z założeń przygotowanego Raportu jest zaprezentowanie możliwie pełnego zakresu działalności Gminy w oparciu o publicznie udostępniane dane statystyczne oraz inne informacje pozyskane i przetworzone na potrzeby tego dokumentu. Podkreślić należy fakt, iż Raport nie jest monografią, opisującą w szczegółach każdą z dziedzin aktywności Gminy, ale zbiorem informacji, dzięki któremu będziemy mogli podjąć decyzję o ścieżkach dalszego rozwoju naszej małej Ojczyzny.

Wyrazy uznania oraz serdeczne podziękowania składamy wszystkim, którzy przyczynili się do opracowania tego dokumentu. Przygotowując Raport korzystaliśmy z materiałów wielu instytucji, w szczególności Urzędu Gminy w Wojciechowie oraz gminnych jednostek organizacyjnych. Dzięki temu publikacja zawiera informacje pozwalające ocenić i przeanalizować różne zagadnienia związane z rozwojem społeczno-gospodarczym Gminy Wojciechów.

Raport będzie reprezentowany na sesji absolutoryjnej. W debacie publicznej dotyczącej tego dokumentu ma prawo również wypowiedzieć się społeczeństwo. Dlatego zachęcamy wszystkich zainteresowanych, a w szczególności mieszkańców, do lektury dokumentu.

II. CZĘŚĆ PIERWSZA – CHARAKTERYSTYKA GMINY WOJCIECHÓW

1. Informacje ogólne.

Gmina Wojciechów położona jest w Powiecie Lubelskim na zachód od Lublina, na obrzeżu trójkąta turystycznego Nałęczów – Kazimierz Dolny – Puławy. Od północy sąsiaduje z gminą Nałęczów, od wschodu z gminą Konopnica, od południa z gminami Bełżyce i Poniatowa, a od zachodu z gminą Wąwolnica. Przez gminę przepływają rzeki Bystra, Czerka i Ciemięga.

Jest to gmina tradycyjnie rolnicza, ale wychodząca naprzeciw potrzebom współczesnego rynku, kultywująca dziedzictwo jak również innowacyjna i bogata w lokalne produkty turystyczne, przyjazna mieszkańcom i gościom.

Wojciechów to gmina słynąca z tradycji kowalskich. Jej malownicze krajobrazy kuszą do spacerów i wycieczek rowerowych, a unikatowe zabytki takie jak Wieża Ariańska czy modrzewiowy kościół parafialny w Wojciechowie, czynią tę gminę perełką wśród gmin regionu. Niezwykłą atrakcją jest jedyne

w Polsce Muzeum Kowalstwa wraz z 90-letnią kuźnią, a także Owadolandia i Wojciechowskie Zoo. Wojciechów znany jest w całym kraju z organizowanych od kilkadziesiąt lat imprez kowalskich. Co roku odbywają się Ogólnopolskie Warsztaty Kowalskie i Ogólnopolskie Targi Sztuki Kowalskiej, a co dwa lata - Ogólnopolskie Spotkania Kowali. W tym czasie Wojciechów odwiedza kilkanaście tysięcy osób z całego kraju.

GMINA WOJCIECHÓW

Gmina Wojciechów zlokalizowana jest przy trasie komunikacyjnej Bełżyce – Sadurki (Droga Wojewódzka nr 827) Od Lublina – miasta wojewódzkiego dzieli ją 27 km (Droga Wojewódzka nr 830).

Gmina Wojciechów ma 5 978 mieszkańców, z czego 51,4% stanowią

kobiety, a 48,6% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 2,3%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,2 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. 27,2% mieszkańców gminy Wojciechów jest stanu wolnego, 59,4% żyje w małżeństwie, 2,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,3% to wdowy/wdowcy.

Gmina Wojciechów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -10. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,67 na 1000 mieszkańców gminy Wojciechów.

Powierzchnia całkowita gminy obejmuje obszar 8216 ha, z którego 80% stanowią użytki rolne.

Teren podzielony jest na 21 miejscowości - sołectw:

1. Góra,
2. Nowy Gaj,
3. Stary Gaj,
4. Wojciechów – część I,
5. Wojciechów - część II,
6. Ignaców,
7. Maszki,
8. Maszki k. Wojciechowa,
9. Wojciechów – Kolonia Piąta,
10. Wojciechów - Kolonia Pierwsza,
11. Stasin,
12. Sporniak,
13. Palikije Pierwsze,
14. Palikije Drugie,
15. Miłocin,
16. Szczuczki,
17. Szczuczki VI Kolonia,
18. Łubki,
19. Łubki - Kolonia,
20. Łubki -Szlachta,

21. Halinówka.

Pozostałe odrębne miejscowości: Cyganówka, Romanówka, Tomaszówka.

Wchodzą w skład sołectw Wojciechów cz. I i II.

Wojciechów, będący siedzibą władz samorządowych, jest wielofunkcyjnym ośrodkiem administracyjno-usługowym i mieszkaniowym. Położony jest niemal centralnie w stosunku do obszaru gminy. Umożliwia to łatwość komunikowania się ze wszystkimi sołectwami.

Zabytki na terenie gminy:

adres	nazwa	numer rejestru	data decyzji
Łubki	zespół dworski	A/703	31.12.1975

Palikije Pierwsze	zespół dworski, 2 poł. XIX/XX dwór, park	A/122	31.03.1966 i 16.11.1966
Wojciechów	kościół par. pw. św. Teodora, drew, 1 poł. XVIII dzwonnica drew., cmentarz przykościelny, ogrodzenie z bramkami.	A/124	21.08.1957 i z 28.02.1966
Wojciechów	zespół wieży ariańskiej 1 poł XVI, XIX-XX wieża mieszkalna, wały i fosy, mur ze strzelnicami, ruiny pałacu.	A/308	15.10.1959 i z 1.

2. Demografia

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 rok liczba ludności gminy Wojciechów wyniosła 6004 osób, z czego 51 % stanowiły kobiety, a 49% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi około 4% ludności powiatu.

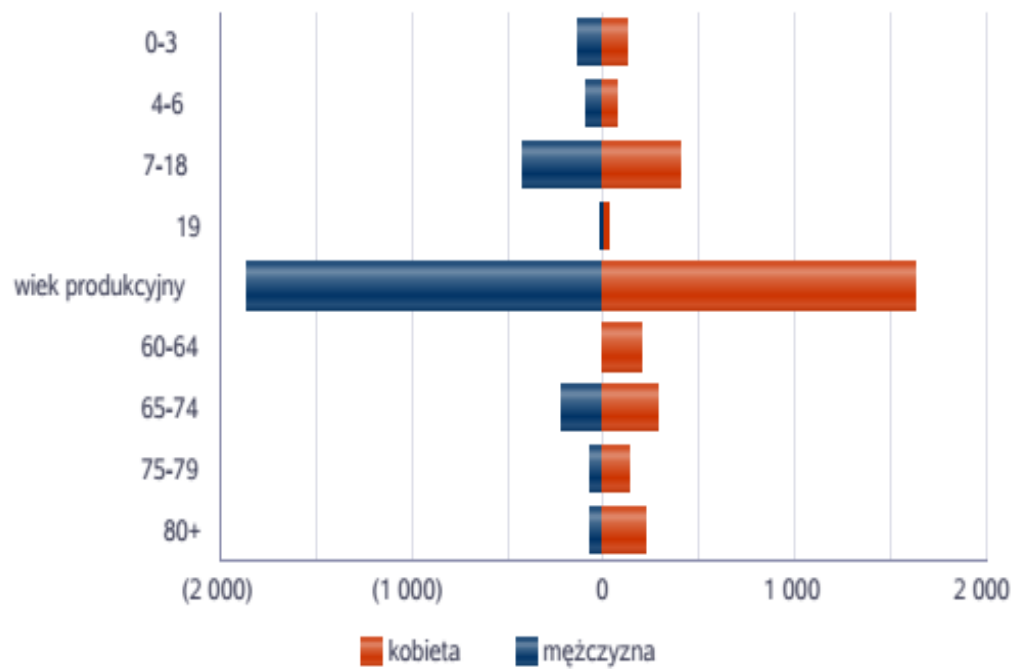
Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19% ludności gminy, osoby w wieku produkcyjnym 60% ludności gminy, a w wieku poprodukcyjnym 21% ludności gminy.

Ludności gminy na przestrzeni lat od roku 2015 do roku 2018 nie uległa zmianom i wynosi ona około 6000 osób. Nie zaobserwowano tendencji spadkowych i wzrostowych w tym zakresie. Według stanu na 31 grudnia 2018 roku w gminie Wojciechów było 222 osoby bezrobotne z czego 108 kobiet. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych wyniósł 70%.

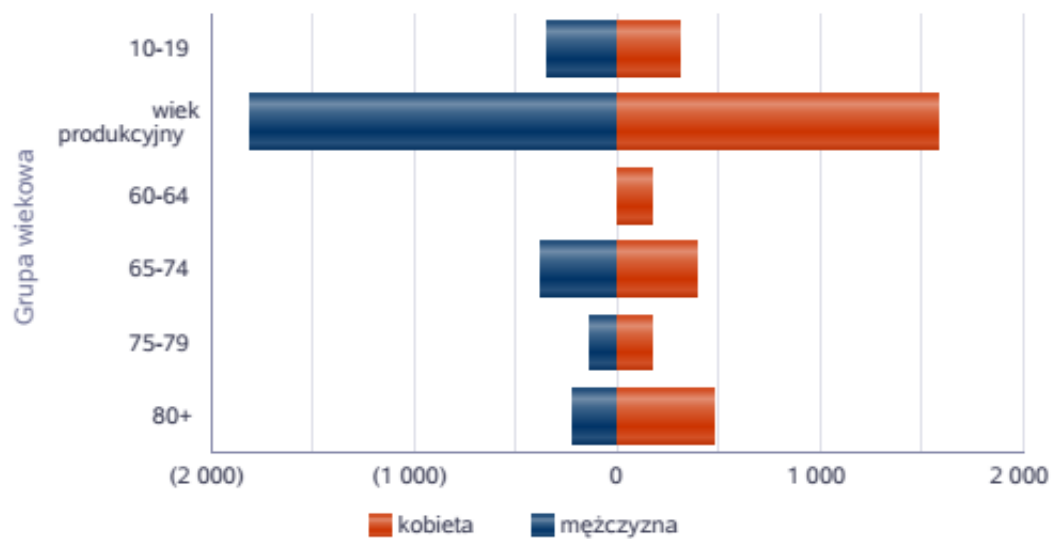
Na terenie gminy brak żłobków, przedszkoli, świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii oraz dostępnych zasobach infrastruktury społecznej.

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Według stanu na 31 grudnia 2018 roku w gminie Wojciechów było 222 osoby bezrobotne z czego 108 kobiet. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych wyniósł 70%.

4. Informacje finansowe

Budżet na rok 2018 został uchwalony przez Radę Gminy Wojciechów uchwałą nr XLIV/222/18 w dniu 23 stycznia 2018 r. (korekta: Uchwała nr XLV/224/18 z dnia 31 stycznia 2018)

DOCHODY

W roku 2018 dochody gminy wyniosły 26.099.697,42 zł.

Dochody bieżące budżetu gminy: 25.506.931,15 zł, w tym:

Dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami: 8.305.144,67 zł;

Dochody bieżące własne gminy: 17.188.889,45 zł;

Dochody bieżące gminy – środki z Unii Europejskiej 12.897,03 zł;

Dochody majątkowe budżetu gminy 592.766,27 zł, w tym:

Dochody majątkowe własne: 174.857,54 zł;

Dochody majątkowe – środki z Unii Europejskiej: 417.908,73 zł

WYDATKI

Wydatki ogółem w roku 2018 wyniosły 29.029.520,15 zł.

Wydatki bieżące gminy na zadania własne: 15.284.243,13 zł, w tym:

Wydatki bieżące gminy - zadania z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami: 8.305.144,67 zł;

Wydatki bieżące gminy - programy finansowane z udziałem środków Unii Europejskiej: 12.897,03 zł;

Wydatki majątkowe gminy: 5.427.235,32 zł, w tym:

Wydatki majątkowe gminy finansowane z udziałem środków Unii Europejskiej: 2.506.129,50 zł;

Wydatki majątkowe gminy przekazane w formie dotacji: 1.247.579,00 zł;

Pozostałe wydatki majątkowe gminy: 1.673.526,82 zł;

Dochody – plan - wykonanie

Wykonanie dochodów ogółem plan	30. 892.481,02 zł
Wykonanie dochodów ogółem	26.099.697,42 zł

Wydatki – plan - wykonanie

Wydatki ogółem plan	35.688.974,48 zł
Wydatki ogółem wykonanie	29.029.520,15 zł

Wynik budżetu

Planowany wynik DEFICYT	4.796.493,46 zł
Wykonanie DEFICYT	2.929.822,73 zł

PRZYCHODY I ROZCHODY:

Przychody za rok 2018 zaplanowano w wysokości: 5.647.093,00 zł, a rozchody w wysokości: 850.600,00 zł (na spłaty kredytów i pożyczek).

Na dzień 31.12.2018 r. przychody budżetu wyniosły: 3.560.709,42 zł, a rozchody 861.484,00 zł

NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA

Należności budżetowe wymagalne z tytułu zaległości w podatkach i opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi na dzień 31.12.2018 r. wyniosły: 342.451,54 zł.

Należności z tytułu wypłaconej zaliczki i funduszu alimentacyjnego: 540.550,83 zł.

Zobowiązania długoterminowe na dzień 31.12.2018 r. wyniosły: 5.013.600,60 zł, w tym:

- a) Kredyty i pożyczki: 4.613,600,00 zł;
- b) Zobowiązania za 2018 rok: 400.000,60 zł;

Dotacje udzielone z budżetu gminy w 2018 roku:

Plan dotacji: 4.430.392,20 zł

Wykonanie: 2.998,022,91 zł

1) Dotacje podmiotowe

- dla Gminnego Ośrodka Kultury: 657.495,00 zł;
- dla Gminnej Biblioteki Publicznej: 146.000,00 zł;
- dla Publicznej Szkoły Podstawowej Maszki: 889.445,36 zł;

2) Dotacje celowe:

- dla jednostek sektora finansów publicznych: 1.247.579,00 zł;
- dla jednostek spoza sektora finansów publicznych: 42.503,55 zł;

3) Dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań gminy udzielanych w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie: 15.000,00 zł.

III. CZĘŚĆ DRUGA – ANALIZA REALIZACJI PLANÓW, PROGRAMÓW I STRATEGII REALIZOWANYCH PRZEZ GMINĘ WOJCIECHÓW

Gmina Wojciechów posiadała w 2018 r. następujące plany, programy i strategie:

- 1. Strategia Rozwoju Gminy Wojciechów do roku 2020 - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XVII/64/15 z dnia 15 grudnia 2015 r.**
- 2. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wojciechów – Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XVII/65/15 z dnia 15 grudnia 2015 r.**
- 3. Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu Gminy Wojciechów na lata 2015 – 2032 - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XIII/43/15 z 18 sierpnia 2015 r.**
- 4. Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wojciechów na 2018 rok - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLVII/231/18 z 20.03.2018 r.**
- 5. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojciechów na lata 2014 – 2020. - Uchwała Nr XLIII/192/14 z 06.11.2014 r.**
- 6. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLVII/228/18 z dnia 20.03.2018 r.**
- 7. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok – Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLIV/219/18 z dnia 23.01.2018 r.**
- 8. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLIV/220/18 z dnia 23.01.2018 r.**
- 9. Roczny Program Współpracy Gminy Wojciechów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy**

o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2018 rok” -Uchwała nr XLII/206/17 z dnia 12 grudnia 2017 r

Są to dokumenty o charakterze strategicznym i operacyjnym, określające kierunki rozwoju gminy w dłuższej perspektywie czasu.

1. Dominującym dokumentem o charakterze strategicznym jest przyjęta w 2015 r. **Strategia Rozwoju Gminy Wojciechów do roku 2020**. Określa ona politykę rozwojową gminy w wielu obszarach. W dokumencie zostały określone m.w. Cele strategiczne i operacyjne:

Cele strategiczne:

1. Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy.
2. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich.
3. Redukcja kosztów energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
4. Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy.
5. Wzrost gospodarczy oraz poprawa rynku pracy.
6. Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej.
7. Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania.
8. Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Cele operacyjne określone w poszczególnych celach strategicznych:

Cel strategiczny nr 1: Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy.

- 1) Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- 2) Poprawa funkcjonalności oraz spójności dróg gminnych z drogami powiatowymi.
- 3) Poprawa systemu komunikacji gminy.

Cel strategiczny nr 2: Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich.

- 1) Zmniejszenie dysproporcji edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich.
- 2) Wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.
- 3) Wzrost aktywności zawodowej osób wychowujących dzieci.

Cel strategiczny nr 3: Redukcja kosztów energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

- 1) Zmniejszenie kosztów zużycia energii w budynkach sektora publicznego;
- 2) Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii; Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Cel strategiczny nr 4: Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy.

- 1) Zwiększenie rozpoznawalności marki Gminy Wojciechów jako miejsca atrakcyjnego do wypoczynku i rekreacji.
- 2) Wzrost liczby turystów odwiedzających gminę, np. wycieczki rowerowe (pobyty jednodniowe).
- 3) Wzrost liczby osób korzystających z oferty agroturystycznej (pobyty dłuższe).
- 4) Rozwój turystyki w oparciu o wykorzystanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych Gminy Wojciechów.

Cel strategiczny nr 5: Wzrost gospodarczy oraz poprawa rynku pracy.

- 1) Rozwój inwestycji na profesjonalnie przygotowanych terenach inwestycyjnych.
- 2) Wzrost przychodów do budżetu gminy w wyniku rozwoju działalności gospodarczej.
- 3) Wspecjalizowanie produkcji rolnej na konkretne produkty oraz ich skuteczną sprzedaż.
- 4) Wzrost miejsc pracy oraz wysokości dochodów.

Cel strategiczny nr 6: Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej.

- 1) Poprawa funkcjonalności infrastruktury społecznej (sieć wodociągowa i kanalizacyjna).
- 2) Wzrost udziału ogółu ludności korzystających z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej.

Cel strategiczny nr 7: Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania.

- 1) Zwiększenie poziomu integracji społecznej i kulturalnej mieszkańców gminy.
- 2) Poprawa warunków życia mieszkańców.
- 3) Stworzenie marki Gminy Wojciechów jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania.
- 4) Zmniejszenie migracji ludzi młodych i wykształconych z obszaru gminy.

Cel strategiczny nr 8: Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

- 1) Rozwój infrastruktury historyczno - kulturowej na terenie Gminy Wojciechów.
- 2) Kształtowanie tożsamości historyczno - kulturowej regionu poprzez pielęgnowanie historii, tradycji i kultury ludowej.

Realizacja wyznaczonych celów odbywa się poprzez szereg zaplanowanych działań ujętych w części operacyjnej dokumentu.

Cel strategiczny nr 1 Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy.

Cel jest realizowany poprzez szereg inwestycji infrastrukturalnych związanych z budową, przebudową lub remontem dróg dojazdowych oraz wykonaniem oświetlenia drogowego. Przedsięwzięcia przyczyniają się przede wszystkim do poprawy bezpieczeństwa, funkcjonalności oraz spójności z drogami powiatowymi. Funkcjonalna infrastruktura drogowa stanowi podstawę do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz zmniejszenia wykluczenia społecznego i ubóstwa.

W perspektywie 2015-2020 zaplanowana została realizacja następujących inwestycji:

Infrastruktura drogowa

1. Przebudowa drogi gminnej Nr 106907L, w miejscowościach Halinówka i Szczuczki VI Kolonia – inwestycja zaplanowana na lata 2016-2017, szacowany koszt przedsięwzięcia to 600 tyś. zł.
Inwestycja była zrealizowana w 2018 r. w ramach zadania **Budowa oświetlenia drogowego w m. Szczuczki VI Kolonia**. Wydatkowane środki na ten cel wyniosły: 13997,40 zł.
2. Przebudowa drogi gminnej Nr 106921L, w miejscowości Miłocin - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2018, szacowany koszt przedsięwzięcia to 600 tyś. zł.
Inwestycja była zrealizowana w 2018 r. w ramach zadania **Wyrównanie nawierzchni i budowa drogi asfaltowej w m. Miłocin do remizy**. Wydatkowane środki na ten cel wyniosły: 251 869,32 zł.
3. Przebudowa drogi gminnej Nr 108047L w miejscowości Łubki – Kolonia - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 200 tyś. zł.
Inwestycja była zrealizowana w 2018 r. w ramach zadania **Wykonanie nawierzchni asfaltowej w m. Łubki Kolonia**. Wydatkowane środki na ten cel wyniosły: 252 813,75 zł.
4. Przebudowa drogi gminnej Nr 106903L w miejscowości Szczuczki - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2020, szacowany koszt przedsięwzięcia to 400 tyś. zł.
– Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
5. Przebudowa drogi gminnej Nr 106917L w miejscowości Maszki - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2020, szacowany koszt przedsięwzięcia to 400 tyś. zł.
– Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
6. Przebudowa drogi gminnej Nr 106907L w miejscowości Stary Gaj - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2020, szacowany koszt przedsięwzięcia to 400 tyś. zł.
– Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
7. Przebudowa drogi gminnej nr 106906L w miejscowości Łubki - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 500 tyś. zł.
Inwestycja była zrealizowana w 2018 r. w ramach zadania **Budowa oświetlenia drogowego w m. Łubki**. Wydatkowane środki na ten cel wyniosły: 12 308,00 zł.

8. Przebudowa drogi wewnętrznej – działka nr ew. 392 w miejscowości Miłocin - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2018, szacowany koszt przedsięwzięcia to 400 tyś. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
9. Budowa drogi w miejscowości Góra - inwestycja zaplanowana na lata 2019-2020, szacowany koszt przedsięwzięcia to 400 tyś. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
10. Remont drogi gminnej Nr 106909 w miejscowości Cyganówka - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 700 tyś. zł.
Inwestycja była zrealizowana w 2018 r. w ramach zadania **Wykonanie podbudowy i asfaltowanie na drodze w m. Cyganówka**. Wydatkowane środki na ten cel wyniosły: 222 349,80 zł.
11. Przebudowa drogi gminnej Nr 106927L w miejscowości Palikije Pierwsze - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2018, szacowany koszt przedsięwzięcia to 300 tyś. zł.
Inwestycja była zrealizowana w 2018 r. w ramach zadania **Wykonanie podbudowy i asfaltowanie na drodze w m. Palikije I**. Wydatkowane środki na ten cel wyniosły: 150 345,98 zł.
12. Przebudowa drogi gminnej Nr 106921L w miejscowości Palikije Drugie - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 300 tyś. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
13. Remont drogi gminnej 106925L w miejscowości Palikije Pierwsze - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 400 tyś. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
14. Przebudowa drogi gminnej Nr 106914L w miejscowości Ignaców - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2018, szacowany koszt przedsięwzięcia to 150 tyś. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
15. Przebudowa drogi wewnętrznej - działka nr 735 w miejscowości Maszki - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 200 tyś. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
16. Przebudowa drogi wewnętrznej - działki nr 793 i 1120 w miejscowości Maszki k/Wojciechowa - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 400 tyś. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
17. Przebudowa drogi gminnej Nr 106910L i wewnętrznej – działka nr 543 w miejscowości Nowy Gaj - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2018,

szacowany koszt przedsięwzięcia to 500 tys. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.

18. Przebudowa drogi wewnętrznej – działka nr 447 w miejscowości Wojciechów Kolonia Piąta - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 500 tys. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
19. Przebudowa drogi gminnej Nr 106930L w miejscowościach Tomaszówka i Stasin - - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2018, szacowany koszt przedsięwzięcia to 400 tys. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
20. Przebudowa drogi wewnętrznej – działka nr 152 w miejscowości Stasin - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 150 tys. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
21. Przebudowa drogi wewnętrznej – działka nr 282 w miejscowości Miłocin - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 600 tys. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
22. Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 827 w miejscowości Wojciechów - - inwestycja zaplanowana na lata 2016-2017, szacowany koszt przedsięwzięcia to 300 tys. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
23. Budowa chodników w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 827 i drogi powiatowej 2234 L w miejscowości Wojciechów – Kolonia Piąta - - inwestycja zaplanowana na lata 2017-2019, szacowany koszt przedsięwzięcia to 500 tys. zł. – Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
24. Budowa chodników w ciągu drogi powiatowej Nr 2236L w miejscowościach Łubki i Wojciechów – Kolonia Piąta - inwestycja zaplanowana na lata 2018-2020, szacowany koszt przedsięwzięcia to 500 tys. zł.

Inwestycja była zrealizowana w 2018 r. w ramach zadania **Przebudowa ciągu komunikacyjnego obejmującego drogi powiatowe nr 2236L i 2238L** – pomoc finansowa dla Powiatu Lubelskiego. Wydatkowane środki na ten cel wyniosły: 1 000 000,00 zł.

W roku 2018 Gmina Wojciechów zrealizowała szereg zadań związanych z poprawą infrastruktury drogowej. Łącznie na ten cel wydano 2 392 265,35 zł. **Cel Strategiczny 1 Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy** ujęty w Strategii Gminy realizowano zgodnie z przyjętą strategią. Zadania ujęte w Strategii rozwoju a realizowane w roku 2018 przedstawiono w powyższym zestawieniu.

Ponadto zostały zrealizowane dodatkowe inwestycje związane

z poprawą infrastruktury drogowej w Gminie Wojciechów:

1. **Dotacja przekazana Powiatowi Lubelskiemu** w wysokości 1 000 000,00 zł (jeden milion złotych) poza przebudową ciągu komunikacyjnego drogi powiatowej nr 2236L objęła również drogę nr 2238L.
2. **Wykonanie podbudowy i asfaltowanie na drodze w m. Wojciechów – Romanówka I etap** - 211 071,13 zł.
3. **Wykonanie podbudowy i asfaltowanie na drodze w m. Wojciechów Tomaszówka** – 200 025,03 zł.
4. **Wykonanie nawierzchni asfaltowej w m. Łubki „Górka”** – 103 790,34 zł
5. **Budowa oświetlenia drogowego w m. Sporniak** – 31 987,16 zł.

Poza ww. działaniami o charakterze inwestycyjnym realizowano prace związane z poprawą infrastruktury drogowej w ramach działań bieżących. Łączne wydatki na ten cel wyniosły 760 281,94 zł z czego największym wydatkiem był zakup kruszywa, który wyniósł 563 157,73 zł.

Cel strategiczny nr 2 Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich.

Jednym z priorytetów inwestycyjnych Gminy Wojciechów jest zapewnienie lepszego dostępu do edukacji przedszkolnej. Wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym powinien bezpośrednio przełożyć się na wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich, a pośrednio do poprawy aktywności zawodowej osób wychowujących dzieci, poprzez stworzenie możliwości godzenia życia prywatnego i zawodowego.

W ramach realizacji tego celu zaplanowano **Budowę przedszkola** – inwestycja została przewidziana na rok 2018 – szacowana wartość inwestycji wynosi 2 000 000,00 zł. Cel strategiczny realizowany jest obecnie poprzez utworzenie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. W związku z zabezpieczeniem potrzeb mieszkańców gminy w tym zakresie nie podjęto dotychczas działań związanych z budową przedszkola.

Cel strategiczny nr 3 Redukcja kosztów energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Cel zostanie zrealizowany poprzez inwestycje w odnawialne źródła energii. Ponadto w ramach celu strategicznego nr 7 **Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania** w ramach budowy/przebudowy

budynków użyteczności publicznej zaplanowano przedsięwzięcia związane z głęboką termomodernizacją oraz wykorzystaniem systemu monitorowania i zarządzania energią.

W ramach realizacji tego celu zaplanowano następujące przedsięwzięcia:

1. **Montaż kolektorów słonecznych** na terenie Gminy Wojciechów – inwestycja została zaplanowana na lata 2017-2020. Szacowana wartość zadania wynosi 1 000 000,00 zł.
2. **Budowa instalacji ogniw fotowoltaicznych** na terenie Gminy Wojciechów – inwestycja została zaplanowana na lata 2017-2020. Szacowana wartość zadania wynosi 1 000 000,00 zł.

Gmina Wojciechów rozpoczęła w 2018 r. realizację projektu p.n. „Instalacja kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Wojciechów. Projekt obejmuje instalację montaż 171 instalacji solarnych, w tym 164 instalacji z dwoma kolektorami i 7 instalacji z trzema kolektorami oraz montaż 17 instalacji fotowoltaicznych zawierających od 8 do 18 paneli fotowoltaicznych. Obie części projektu realizuje firma FlexiPower Group Sp. z o.o. Sp. k., wartość kontraktu dla pierwszej części wynosi 1 780 704,00 zł a dla drugiej 326 369,52 zł.

Obecnie trwa montaż instalacji, planowany termin zakończenia to 28 czerwca 2019 r.

Gmina Wojciechów realizuje przedmiotowy projekt przy udziale środków zewnętrznych pochodzących z Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

Oś priorytetowa: Energia Przyjazna Środowisku

Działanie: Wsparcie Wykorzystania OZE

Wartość Ogółem: 2 212 534.20

Wkład UE: 1 715 379

Wkład Własny: 497 155.20

Wydatki Kwalifikowalne: 2 018 640

Numer Umowy: RPLU.04.01.00-06-0099/16-00

Celem głównym projektu jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Wojciechów". C. szczegółowe:

1. Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarstw domowych gminy Wojciechów.

2. Poprawa jakości środowiska naturalnego gminy Wojciechów.

Rezultaty:

1. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialne -0,64838 MW

2. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE-52,33 MWh/rok

3. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE-371,15 MWh/rok

4. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych -233,75 t.ekw/rok

Projekt wpisuje się w "Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wojciechów na lata 2014-2020", który ukierunkowany jest na pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych, w tym ze słońca.

Poprzez realizację tego projektu jest realizowany w całości **Cel Strategiczny nr 3** Redukcja kosztów energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Cel strategiczny nr 4 Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy

Atrakcyjność turystyczna Gminy Wojciechów oparta jest przede wszystkim na jej walorach naturalnych oraz historycznych. Planowane metody realizacji celu zakładają wzrost atrakcyjności rekreacyjnej gminy. W ramach przedsięwzięć zaplanowano kompleksową rewitalizację centrów miejscowości (Wojciechów i Łubki) oraz zagospodarowanie zbiornika wodnego na cele rekreacyjne. W perspektywie 2015-2020 zaplanowano również działania marketingowe oraz informacyjne, których celem jest podniesienie rangi kowalstwa jako czynnika kluczowego rozwoju turystycznego Gminy Wojciechów oraz poprawa wizerunku gminy jako obszaru atrakcyjnego do czynnego wypoczynku.

W ramach realizacji tego celu zaplanowano następujące zadania:

1. Rewitalizacja centrum Wojciechowa, zadanie zaplanowane do realizacji w roku 2018, szacowana wartość projektu to 300 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
2. Zagospodarowanie zbiornika wodnego na cele rekreacyjne zadanie zaplanowane do realizacji w roku 2017, szacowana wartość projektu to 500 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
3. Zagospodarowanie centrum miejscowości Łubki, zadanie zaplanowane do

realizacji w roku 2019, szacowana wartość projektu to 100 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.

4. Okucie kamienia na rondzie w centrum Wojciechowa – przestrzenna rzeźba kowalska zadanie zaplanowane do realizacji w roku 2017, szacowana wartość projektu to 70 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
5. Oznakowanie atrakcji turystycznych oraz oznakowanie kierunkowe do poszczególnych atrakcji, zainstalowanie witaczy na obrzeżach Gminy Wojciechów, zadanie zaplanowane do realizacji w roku 2017, szacowana wartość projektu to 150 000,00 zł.
6. Promocja produktu turystycznego „Wojciechów – wieś kowalska”, w szczególności za pomocą narzędzi społeczeństwa informacyjnego zadanie zaplanowane do realizacji w roku 2018, szacowana wartość projektu to 70 000,00 zł.

Polityka turystyczna Gminy Wojciechów została oparta na działaniach Lokalnej Organizacji Turystycznej Kraina Lessowych Wąwozów. W ramach tej inicjatywy realizowanych jest wiele przedsięwzięć mających na celu promowanie atrakcji turystycznych gminy. Problematyka została szczegółowo omówiona w dziale Kultura Sport i Rekreacja.

„Kraina Lessowych Wąwozów”, która skupia, oprócz Gminy Wojciechów, jeszcze 7 gmin zachodniej części Lubelszczyzny, tj: Janowiec, Kazimierz Dolny, Nałęczów, Poniatowa, Wąwolnica, Opole Lubelskie i miasto Puławy.

Projekt Zintegrowanej Sieci Szlaków Turystycznych Krainy Lessowych Wąwozów powstał w celu jej promowania na polskim rynku turystycznym. Silne więzi przyrodnicze, kulturowe i historyczne stwarzają możliwość wygenerowania wspólnej przestrzeni, której walory warunkują rozmieszczenie gęstej sieci szlaków: rowerowych, pieszych, kajakowych, ścieżek dydaktycznych i spacerowych, a także tematycznych tras turystycznych.

Przez teren Krainy przebiega gęsta sieć szlaków o charakterze lokalnym a także liczne szlaki ponadregionalne łączące ją z sąsiednimi krainami przyrodniczymi. Największy udział (aż 20) stanowią szlaki o charakterze **ścieżek dydaktycznych, spacerowych czy przyrodniczych**, o długościach od 2,5 km do 12,8 km.

Kolejną grupę stanowią **szlaki rowerowe** (10). Ich dystans to przedział od 8,5 km do 107 km. Dominują szlaki o charakterze lokalnym i regionalnym.

W następnej grupie znajduje się 7 **szlaków pieszych** – 2 ponadregionalne,

2 regionalne i 3 lokalne. Ich długości wahają się od 12,6 km aż do 114,2 km, więc są to już wycieczki kilkudniowe, w których bardzo ważną rolę odgrywa baza gastronomiczno – noclegowa. W wielu przypadkach przebiegają przez główne miasta regionu (ze względu na atrakcje turystyczne oraz ww. bazę): Nałęczów, Puławy, czy Kazimierz Dolny, ale poza tym wytyczone są drogami leśnymi i polnymi, co stwarza odpowiedni klimat dla piechura, który chce spędzić czas na łonie przyrody. Pod względem tematycznym dominują tu szlaki przyrodnicze i historyczne.

Ostatnia grupa to szlaki o charakterze **spływów kajakowych**. Ich ilość uzależniona jest od liczby rzek o odpowiedniej przepustowości. Do tej pory wykorzystano 4 główne rzeki przepływające przez teren Krainy: Wisłę, Wieprz, Kurówkę i Chodelkę.

Przez Gminę Wojciechów biegnie Szlak Wyżynny Zachodni: Kazimierz Dolny – Skowieszyn -Rąblów- Wąwolnica-Nałęczów- Wojciechów-Palikije-Dąbrowica-Lublin skansen o łącznej długości 60,8 km zarządzany przez PTTK Lublin.

Cel strategiczny nr 5 Wzrost gospodarczy oraz poprawa rynku pracy

Realizacja tego celu została zaplanowana poprzez inwestycje w infrastrukturę sprzyjającą rozwijaniu działalności gospodarczej opartej na lokalnych zasobach i produktach. Planowane interwencje zakładają kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu zainicjowania lokowania kapitału w gminie przez inwestorów zewnętrznych. Inwestycje zostaną ukierunkowane przede wszystkim na branże wspomagające rolnictwo, turystykę oraz ochronę zdrowia.

W ramach realizacji tego celu zostały zaplanowane następujące działania:

1. Utworzenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowości Góra, zadanie zaplanowano do realizacji w latach 2017-2019, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 500 000,00 zł.
2. Utworzenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowości Stary Gaj, zadanie zaplanowano do realizacji w latach 2016-2017, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 500 000,00 zł.

W związku z ograniczeniami w zakresie możliwości pozyskania środków zewnętrznych na ten cel, dotychczas nie zostały podjęte działania

w zakresie uzbrojenia terenów inwestycyjnych.

Cel strategiczny nr 6 Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej

W perspektywie 2015-2020 został zaplanowany szereg przedsięwzięć w infrastrukturę wodno-ściekową. Celem szczegółowym planowanych do realizacji inwestycji jest wzrost udziału ogółu ludności korzystających z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Wojciechów.

W ramach realizacji tego celu zaplanowano następujące przedsięwzięcia:

1. **Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej w miejscowościach Miłocin, k/Wojciechowa i Maszki**, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2016, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 3 000 000,00 zł. Zadanie zrealizowane w roku 2018.
2. Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej w miejscowości Maszki, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2017, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 1 000 000,00 zł.
3. Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej w miejscowości Wojciechów Kolonia V, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2018, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 1 500 000,00 zł.
4. Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej w miejscowościach Stary Gaj i Nowy Gaj, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2019, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 2 000 000,00 zł.
5. Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej w miejscowości Wojciechów, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2020, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 2 000 000,00 zł.
6. Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej w miejscowości Ignaców, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2021, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 2 000 000,00 zł.
7. Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Palikije Drugie, zadanie zaplanowano do realizacji w latach 2016-2017, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 500 000,00 zł.
8. Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Wojciechów Kolonia Piąta i Nowy Gaj, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2018, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 2 000 000,00 zł.
9. **Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków**, zadanie zaplanowano do

realizacji w latach 2017-2020, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 3 000 000,00 zł. Zadanie zrealizowano w 2018 r.

W strategii założono realizację szeregu inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. W roku 2018 został zrealizowany duży projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 p.n. „Budowa sieci wodociągowej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków”.

Umowy o przyznaniu pomocy Nr 00071-65150-UM0300122/16 z dnia 27 lutego 2018 roku.

Wartość Ogółem: 2 891 820,11

Wydatki Kwalifikowalne: 2 891 820,11

Dofinansowanie: 1 839 844

W ramach projektu została wybudowana sieć wodociągowa w miejscowości Miłocin, Maszki, Maszki k/Wojciechowa, Palikije Pierwsze, gm. Wojciechów. Łączna długość wybudowanej sieci to 10257mb, oraz przyłącza wodociągowe (50 szt). (zadanie nr 1 Strategii). Druga część projektu objęła budowę 78 przydomowych oczyszczalni ścieków (realizacja zadania nr 9 w ramach celu 6 strategii). Wydatkowane w 2018r. środki na ten cel wyniosły 1 445 130,08 zł.

Cel strategiczny nr 7 Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania

Atrakcyjność osadnicza gminy zależy od wielu czynników. Do najważniejszych determinantów wpływających na miejsce osiedlania się społeczności należą uwarunkowania społeczno-ekonomiczne, infrastrukturalne, kulturalne i społeczne. Idealne miejsce do zamieszkania to takie, które zapewnia pracę i wypoczynek. Do zwiększenia atrakcyjności osadniczej Gminy Wojciechów przyczynią się przede wszystkim inwestycje realizujące pozostałe cele strategiczne gminy związane z poprawą funkcjonalności logistycznej gminy, wzrostem atrakcyjności turystycznej, zwiększeniem dostępności do edukacji przedszkolnej, poprawą stanu środowiska naturalnego, wzrostem gospodarczym i aktywnością zawodową oraz dostępem do infrastruktury wodno-ściekowej. Inwestycje, które bezpośrednio zrealizują ww. cel ukierunkowane zostały w szczególności na poprawę warunków życia mieszkańców oraz zwiększenie ich aktywności artystycznej, kulturowej, sportowej i integracyjnej. Atrakcyjność gminy

jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania zależy również w dużej mierze od dostępności do urzędów administracji publicznej i otwartości tych urzędów na potrzeby mieszkańców. Przedsięwzięcia w budowę/przebudowę budynków należących do gminy realizują dodatkowo cel nr 3 **Redukcja kosztów energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii** dzięki wykorzystaniu termomodernizacji oraz systemów monitorowania i zarządzania energią.

Infrastruktura artystyczna, kulturowa i integracyjna

W ramach realizacji tego celu zaplanowano do realizacji następujące przedsięwzięcia:

- 1. Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Łubki**, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2016, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 300 000,00 zł. Prace remontowe są wykonywane sukcesywnie w ramach dostępnych środków. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
- 2. Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Góra**, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2016, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 200 000,00 zł. Prace remontowe są wykonywane sukcesywnie w ramach dostępnych środków. W roku 2018 kontynuowano prace remontowe. Wydatkowane środki wyniosły 12 277,01 zł i pochodziły z Funduszu Sołeckiego.
- 3. Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Szczuczki**, zaplanowano do realizacji w roku 2017, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 200 000,00 zł. Prace remontowe są wykonywane sukcesywnie w ramach dostępnych środków. W roku 2018 kontynuowano prace remontowe. Wykonano prace termomodernizacyjne, na co Ochotnicza Straż Pożarna pozyskała dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wkład własny (50%) został zapewniony przez Gminę Wojciechów. Ponadto kontynuowane pozostałe prace remontowe, wydatkowane środki wyniosły 12 277,01 zł i pochodziły z Funduszu Sołeckiego.
- 4. Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Wojciechów - Kolonia Pierwsza**. zaplanowano do realizacji w roku 2017, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 200 000,00 zł. Prace remontowe są wykonywane sukcesywnie w ramach dostępnych środków. W roku 2018 rozpoczęto kolejny etap prac remontowych. Zadanie jest obecnie w realizacji. Środki pochodzą z Funduszu Sołeckiego.
- 5. Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Stary Gaj**, zaplanowano do realizacji w roku 2018, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to

100 000,00 zł. Prace remontowe są wykonywane sukcesywnie w ramach dostępnych środków. W roku 2018 kontynuowano prace remontowe. Wykonano remont dachu i instalacji centralnego ogrzewania. Wydatkowane środki wyniosły: dach - 12 548,42 zł, instalacja c.o.- 3 000,00 zł i pochodziły z Funduszu Sołeckiego.

- 6. Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Sporniak,** zaplanowano do realizacji w roku 2018, szacunkowy koszt przedsięwzięcia to 200 000,00 zł. Prace remontowe są wykonywane sukcesywnie w ramach dostępnych środków. W roku 2018 kontynuowano prace remontowe. Wykonano zagospodarowanie otoczenia budynku świetlicy wiejskiej oraz monitoring. Wydatkowane środki wyniosły łącznie 20 000,00 zł, w tym zagospodarowanie terenu 15 000,00 i monitoring 5 000,00 zł. Środki pochodziły z Funduszu Sołeckiego.

W roku 2018 kontynuowano prace związane z remontem i modernizacją świetlicy wiejskich. W większości przypadków (Sporniak, Stary Gaj, Szczuczki, Góra) zadania te finansowane były z Funduszu Sołeckiego. Ponadto korzystano ze środków zewnętrznych (Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

w Lublinie – świetlica wiejska w Szczuczkach. Działania Gminy Wojciechów były spójne z przyjętą strategią i realizowały przyjęte w niej cele (Cel strategiczny nr 7 Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania).

Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

1. Budowa pełnowymiarowego boiska trawiastego do gry w piłkę nożną wraz z placem zabaw i kompleksem siłowni zewnętrznych w miejscowości Szczuczki, zadanie zaplanowano do realizacji w 2017 r., szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 300 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
2. Budowa obiektu typu „ORLIK” w miejscowości Wojciechów, zadanie zaplanowano do realizacji w 2017 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 1 000 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
3. Budowa boiska do gry w tenisa w miejscowości Palikije Pierwsze, zadanie zaplanowano do realizacji w 2019 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 200 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.

Infrastruktura publiczna

1. Przebudowa i termomodernizacja budynków administracyjnych Urzędu Gminy, zadanie zaplanowano do realizacji w latach 2016-2017 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 400 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
2. Remont i termomodernizacja budynków stanowiących własność Gminy Wojciechów – poczta, lecznica weterynaryjna, zadanie zaplanowano do realizacji w latach 2017-2018 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 400 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.

Cel strategiczny nr 8 Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Cel zostanie osiągnięty dzięki realizacji inwestycji zakładających remont oraz nadanie nowych funkcji użytkowych turystycznych i kulturalnych Wieży Ariańskiej wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z ww. obiektem. Ponadto planowane są ogólne przedsięwzięcia wpływające na budowanie tożsamości historyczno – kulturowej gminy poprzez pielęgnowanie historii, tradycji i kultury ludowej.

W ramach realizacji tego celu zaplanowano do realizacji następujące przedsięwzięcia:

1. **Utworzenie Alei Zasłużonych Kowali – wymiana nawierzchni w otoczeniu Wieży Ariańskiej**, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2016 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 280 000,00 zł.
2. **Remont przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej**, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2016 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 516 000,00 zł.

Dwa powyższe zadania są realizowane w ramach projektu p.n. „**Utworzenie alei zasłużonych kowali – wymiana nawierzchni w otoczeniu**

wieży ariańskiej – Muzeum Kowalstwa w Wojciechowie -wraz z zagospodarowaniem terenu oraz modernizacja i roboty budowlane zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej – Muzeum Kowalstwa – wraz z zagospodarowaniem terenu.

3. Wykonanie instalacji sanitarnej oraz centralnego ogrzewania wraz z kotłownią w budynku Wieży Ariańskiej, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2017 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 196 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
4. Utworzenie interaktywnej wystawy oraz montaż infrastruktury wystawowej w otoczeniu wieży, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2018 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 400 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.
5. Wzmocnienie stropu żelbetonowego nad pomieszczeniem Muzeum Regionalnego w zabytkowym obiekcie Wieży Ariańskiej, zadanie zaplanowano do realizacji w roku 2019 szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 400 000,00 zł. Zadanie nie było realizowane w 2018 r.

W ramach realizacji tego celu strategicznego jest realizowane zadanie p.n. „Utworzenie alei zasłużonych kowali – wymiana nawierzchni w otoczeniu wieży ariańskiej – Muzeum Kowalstwa w Wojciechowie -wraz z zagospodarowaniem terenu oraz modernizacja i roboty budowlane zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej – Muzeum Kowalstwa – wraz z zagospodarowaniem terenu.

Zadanie jest realizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie, który uzyskał dofinansowanie na realizację tego projektu ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi priorytetowej 7 Ochrona Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego, Działania 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne – projekty lokalne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020. Realizacja projektu przewidziana jest do 30.06.2019 roku.

Cel projektu: Celem głównym projektu jest podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy Wojciechów poprzez ochronę i efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje *utworzenie Alei Zasłużonych Kowali (montaż pamiątkowych tablic w otoczeniu wieży – 16 sztuk, zaprojektowane tablice mają kształt koła o średnicy 40 cm, jako odlewy mosiężne), wyremontowanie nawierzchni przy obiekcie wieży (aby zapewnić bezpieczny i wygodny dostęp do Muzeum Kowalstwa – atrakcji turystycznej na Szlaku Żelaza i Kowalskich Tradycji zostanie wymieniona zniszczona, betonowa*

nawierzchnia, na nową granitową, o powierzchni 780,26 m²), remont przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami, wyizolowanie ścian przyziemia w budynku Wieży Ariańskiej.

W wyniku realizacji projektu Gmina Wojciechów zyska nową atrakcję turystyczną. Realizacja projektu wpłynie na wzmocnienie turystycznego potencjału Gminy Wojciechów która jest miejscem atrakcyjnym turystycznie z niepowtarzalnymi walorami kulturowymi i historycznymi oraz kultywowanymi tradycjami kowalskimi.

Wartość całkowita projektu: 734 978,88 zł

Dofinansowanie projektu z UE: 507 912,23 zł.

Jak wykazuje powyższa analiza działania podejmowane przez Gminę Wojciechów są zgodne z przyjętą strategią. Realizowane przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym bezpośrednio wy wpływają z założeń przyjętych w dokumencie. Pozostałe nie ujęte literalnie realizują przyjęte w niej cele. Należy zauważyć, że powstały w niektórych obszarach opóźnienia w realizacji przedsięwzięć w stosunku do zakładanych terminów. Jest to wynikiem zmian w harmonogramach naborów wniosków i przedłużających się procesach ich oceny. Należy podkreślić wysoki procent skuteczności w aplikacji o środki zewnętrzne, które udało się pozyskać gminie z różnych źródeł. Podstawowymi źródłami finansowania poza środkami własnymi były środki pochodzące z Unii Europejskiej w tym min. z Regionalnego Programu operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

2. Głównym dokumentem o charakterze strategicznym w zakresie ochrony środowiska posiadany przez Gminę Wojciechów jest przyjęty w 2015 r. **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wojciechów**. Określa ona politykę gminy w obszarach ochrony środowiska (ochrona klimatu) oraz produkcji i oszczędności energii. W dokumencie zostały określone n.w. Cele strategiczne i operacyjne:

Celem opracowania „**Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wojciechów**” jest wsparcie działań na rzecz realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2020, tj.

1. redukcji emisji gazów cieplarnianych,
2. zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
3. redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Celem Gminy Wojciechów jest dalszy rozwój gospodarczy przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości środowiska naturalnego. W szczególności oznacza to ograniczenie zapotrzebowania na energię końcową i pierwotną wśród wszystkich uczestników rynku energii. Przyjmuje się że Gmina Wojciechów powinna osiągnąć zmniejszenie emisji CO₂ do roku 2020 w wysokości co najmniej 20% emisji wyznaczonej dla roku bazowego 2014. Celem głównym jest zatem osiągnięcie poziomu emisji CO₂ w wysokości 80% poziomu z roku 2014.

Celem strategicznym jest osiągnięcie poziomu emisji CO₂ w wysokości 80% poziomu z roku bazowego. Redukcja emisji dwutlenku węgla będzie wynikiem zmniejszenia zużycia energii finalnej, a także zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii na terenie Gminy Wojciechów.

Główny cel strategiczny w dokumencie został określony jako:

Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Wojciechów poprzez trwałe i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy następujący bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną i finalną.

Realizując wyznaczone cele na rok 2020, polityka władz Gminy Wojciechów jest ukierunkowana na osiągnięcie w dłuższej perspektywie czasu (rok 2030 i kolejne lata):

- ◆ możliwie neutralnego dla środowiska i życia mieszkańców wpływu działań władz Gminy na rzecz ograniczenia emisji,
- ◆ maksymalnej termomodernizacji sektora publicznego i mieszkaniowego,
- ◆ maksymalnego wykorzystania technicznego potencjału energii odnawialnej na terenie Gminy,
- ◆ maksymalnie największego udziału dostaw gazu sieciowego do jak największej liczby odbiorców,

- ◆ umożliwienie mieszkańcom systematycznego zastępowania indywidualnych źródeł ciepła opartych na paliwach kopalnych źródłami niskoemisyjnymi,
- ◆ zapewnienia bezpieczeństwa dostaw ciepła i energii elektrycznej.

Strategia ta jest realizowana na płaszczyźnie polityki władz Gminy, poprzez:

- ◆ uwzględnienie celów „Planu” w strategii rozwoju gminy Wojciechów do roku 2020.
- ◆ odpowiednie zapisy prawa lokalnego,
- ◆ podejmowanie na szeroką skalę działań promocyjnych i aktywizujących mieszkańców, przedsiębiorców i jednostki publiczne.

Cele szczegółowe (Priorytety)

Cel strategiczny uwzględnia zapisy określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym, tj.: redukcję emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, redukcję zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Biorąc pod uwagę powyższe regulacje prawne i uwarunkowania Władze Gminy Wojciechów w latach 2015-2020 powinny podejmować działania zmierzające do znacznego zwiększenia udziału energii produkowanej w oparciu o odnawialne źródła energii w całkowitym bilansie energetycznym Gminy, a także działania poprawiające efektywność energetyczną.

Dla skutecznej realizacji celów wybrano następujące priorytetowe obszary działań, które charakteryzują się największym potencjałem ograniczania emisji:

- ◆ **Gminne jednostki organizacyjne** - jest to obszar istotny ze względu na łatwość implementacji działań oraz znaczenie w propagowaniu działań i postaw wśród mieszkańców Gminy (urząd i jednostki podległe powinny być przykładem i wzorem do naśladowania). Europejskie dyrektywy dotyczące efektywności energetycznej podkreślają wzorcową rolę sektora publicznego w tym zakresie.
- ◆ **Mieszkalnictwo** – jest to obszar, na który władze Gminy mają istotny wpływ (zwłaszcza zasób budynków komunalnych) - szczególnie poprzez prowadzenie działań podnoszących świadomość korzystania z energii, a także wprowadzanie systemów zachęt finansowych. Mieszkalnictwo cechuje się bardzo dużym potencjałem redukcji emisji.

- ◆ **Transport** - jest kluczowym obszarem działalności ze względu na jeden z największych udziałów w emisji z obszaru gminy. Intensywny, dotychczasowy i prognozowany, wzrost liczby pojazdów i natężenia ruchu (szczególnie na drodze tranzytowej) wymaga od władz

Gminy działań w celu minimalizacji jego wpływu na środowisko i klimat, np. poprzez poprawienie stanu technicznego dróg.

Cele szczegółowe stanowią podstawę do definiowania poszczególnych obszarów interwencji, jednocześnie oddziałując na strukturę działań określonych w tych obszarach:

Cele szczegółowe stanowią podstawę do definiowania poszczególnych obszarów interwencji, jednocześnie oddziałując na strukturę działań określonych w tych obszarach.

- 1. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego Gminy Wojciechów.**
- 2. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym Gminy Wojciechów.**
- 3. Wysoka efektywność wytwarzania ,dystrybucji i wykorzystania energii.**
- 4. Wzorcowa rola Gminy Wojciechów w wypełnianiu obowiązku redukcji zużycia energii finalnej w jednostkach sektora publicznego.**
- 5. Kształtowanie proekologicznych postaw społeczności lokalnej oraz promocja rozwiązań ekologicznych w energetyce prowadzących do redukcji zużycia energii finalnej.**

Cel szczegółowy 1. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego Gminy Wojciechów

Zapewnienie właściwego poziomu lokalnego bezpieczeństwa energetycznego jest jednym z podstawowych celów realizowanych przez gminy. Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej, opartej na lokalnie dostępnych surowcach jest jednym z głównych elementów niezbędnych do zapewnienia rozwoju społecznego i ekonomicznego gminy. Wiąże się to przede wszystkim z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (OZE). Energetyka odnawialna przyczynia się do zrównoważenia systemu energetycznego, podnosi bezpieczeństwo dostaw energii, zmniejszając uzależnienie gminy od dostaw nośników energetycznych z zewnątrz.

Cel ten był realizowany przez Gminę Wojciechów poprzez realizację projektu montażu instalacji solarnych i fotowoltaicznych.

Cel szczegółowy 2. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym Gminy Wojciechów

Wzrost wykorzystania źródeł odnawialnych wiąże się bezpośrednio z realizacją zadań własnych samorządów nałożonych na nie przez polskie ustawodawstwo. Przynosi też szereg wymiernych korzyści ekologicznych, społecznych i ekonomicznych dla społeczności lokalnych. Podejmowane będą działania mające na celu wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym gminy oraz na zwiększenie stopnia ich wykorzystania. Zważywszy na rozproszony charakter oraz ogólną dostępność zasobów OZE, energetyka odnawialna może stać się czynnikiem pobudzającym rozwój gospodarczy Gminy Wojciechów.

Cel ten był realizowany przez Gminę Wojciechów poprzez realizację projektu montażu instalacji solarnych i fotowoltaicznych. Obecnie prowadzony jest nabór chętnych osób do ewentualnej aplikacji o środki zewnętrzne w tej dziedzinie.

Cel szczegółowy 3. Wysoka efektywność wytwarzania, dystrybucji i wykorzystania energii

Efektywność energetyczna jest to zespół działań, zachowań, warunków i mechanizmów, które powodują taki sposób użytkowania i wykorzystywania energii, któremu towarzyszą możliwe najmniejsze straty (rozproszenie) energii do otoczenia. Polskie prawo energetyczne zobowiązuje

gminę do efektywnego zaplanowania zaopatrzenia i wykorzystania energii. Efektywność wykorzystania energii zarówno w budynkach, jak i instalacjach, ma bezpośredni wpływ na emisję zanieczyszczeń oraz koszt eksploatacji obiektów.

Cel był realizowany poprzez zastosowanie w realizowanych projektach nowoczesnych rozwiązań technologicznych jak np. instalacje fotowoltaiczne.

Cel szczegółowy 4. Wzorcowa rola Gminy Wojciechów w wypełnianiu obowiązku redukcji zużycia energii finalnej w jednostkach sektora publicznego

Zarządzanie energią to systematyczne wyznaczanie i regulowanie strumieni energii zgodnie ze ściśle określonym planem w taki sposób, aby cel funkcjonowania obiektu/przedsiębiorstwa został osiągnięty przy minimalnych kosztach energii. Zarządzanie energią i środowiskiem w obiektach i budynkach użyteczności publicznej: w szkołach, przedszkolach w obiektach kulturalnych i sportowych, w budynkach administracji, itp. jest częścią gospodarowania pieniędzmi publicznymi, których w samorządzie jest zawsze za mało i nie ma powodów by były nieefektywnie wydawane. Każdy samorząd szuka dobrych rozwiązań

w zakresie zarządzania i ustala swoje struktury organizacyjne. Wszystkie systemy zarządzania muszą działać sprawnie. Dlatego ważna jest koordynacja między strukturami organizacyjnymi samorządu, odpowiedzialnymi za dane systemy zarządzania.

Zarządzane energią w gminie winno objąć trzy obszary:

- ◆ źródła zaopatrzenia w energię w gminie,
- ◆ wykorzystanie energii w gminie,
- ◆ □ koszty energii.

Kreowanie i utrzymanie wizerunku Wojciechów, jako gminy, która w sposób zrównoważony wykorzystuje energię będzie prowadzić do realizacji koncepcji „wzorcowej roli sektora publicznego” w zakresie racjonalnego gospodarowania energią oraz do włączania poszczególnych uczestników lokalnego rynku energii w działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych. Cel był realizowany poprzez zastosowanie w budowanych instalacjach (np. oświetlenie drogowe) nowoczesnych energooszczędnych rozwiązań technicznych.

Cel szczegółowy 5. Kształtowanie proekologicznych postaw społeczności lokalnej oraz promocja rozwiązań ekologicznych w energetyce prowadzących do redukcji zużycia energii finalnej Poprzez podjęcie odpowiednich decyzji gmina może motywować i wspomagać społeczność lokalną w oszczędzaniu energii i ochronie środowiska. Podniesienie świadomości eko-energetycznej mieszkańców gminy przyczyniać się będzie do zwiększonego zainteresowania inwestowaniem w odnawialne źródła energii, rozwój budownictwa energooszczędnego oraz zastosowania rozwiązań ograniczających emisję oraz zużycie energii finalnej w gospodarstwach i przedsiębiorstwach działających na terenie Gminy Wojciechów.

Działania Gmin Wojciechów podejmowane w 2018 r. były skierowane na promocję ekologicznych rozwiązań w energetyce. Było to związane m.in. z wdrażaniem projektu obejmującego montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych. Ponadto w ramach licznych inicjatyw realizowanych przez Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, Szkoły, organizacje pozarządowe kształtowane są postawy proekologiczne. Przykładem jest seria prelekcji ekologia i zdrowie oraz konkursu ekologicznego w Szkole Podstawowej w Wojciechowie (maj 2018).

Zestawienie obszarów interwencji

1. Gminne jednostki organizacyjne

Przeprowadzenie audytów energetycznych w budynkach użyteczności publicznej oraz ich termomodernizacja i modernizacja instalacji elektrycznych pozwolą na osiągnięcie rocznych oszczędności kosztów energii na poziomie 50-60%. Systemy sterujące i monitorujące zużycie energii w obiektach użyteczności publicznej

Montaż instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii w celu ograniczenia zużycia energii pochodzącej ze źródeł kopalnych Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne. Dzięki tego typu źródłom światła można osiągnąć potencjalne oszczędności energii wynoszące do 50% obecnego zużycia energii, a w połączeniu z inteligentnymi systemami zarządzania oświetleniem nawet do 70%.

Wdrożenie systemu Zielonych Zamówień

Publicznych stosując procedury udzielania zamówień publicznych dla nabycia produktów czy też usług) i rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ wyrobów czy usług na środowisko Wdrożenie planowania przestrzennego uwzględniającego konieczność oszczędzania energii

Realizacja: Cel szczegółowy 1,2,3,4 i 5.

2. Mieszkalnictwo i sektor firm

Montaż instalacji kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych, termomodernizacja, wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne

Edukacja mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii - Prowadzenie działań podnoszących świadomość korzystania z energii, działań informacyjno – promocyjnych pozwoli na zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Ponadto, dofinansowanie ze środków zewnętrznych oraz pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania - pozwolą na rozwój racjonalnego i energooszczędnego budownictwa indywidualnego.

Realizacja: Cel szczegółowy 1,2,3, i 5.

3. Transport

Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg publicznych, ulic i chodników. Budowa infrastruktury rowerowej. Zwiększenie atrakcyjności „alternatywnych” środków transportu.

Realizacja: Cel szczegółowy 4, i 5.

4. TIK

Zwiększenie wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK). Władze lokalne mają możliwość korzystania z technologii TIK przy wdrażaniu procedur administracyjnych online, dzięki czemu obywatele będą mogli załatwić swoje sprawy w urzędach bez konieczności wychodzenia z domu i przemieszczania się.

Realizacja: Cel szczegółowy 4, i 5.

Gmina Wojciechów w 2018 r. realizowała politykę rozwojową zgodnie z celami założonymi w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej. Działania te koncentrowały się na realizacji szeregu projektów w tym montażu na budynkach

mieszkalnych instalacji solarnych i fotowoltaicznych p.n. „**Instalacja kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Wojciechów**”. Projekt obejmuje instalację montaż 171 instalacji solarnych, w tym 164 instalacji z dwoma kolektorami i 7 instalacji z trzema kolektorami oraz montaż 17 instalacji fotowoltaicznych zawierających od 8 do 18 paneli fotowoltaicznych.

Uzyskany rezultat projektu:

1. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialne -0,64838 MW
2. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE-52,33 MWh/rok
3. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE-371,15 MWh/rok
4. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych -233,75 t.ekw/rok

Projekt wpisuje się w "Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wojciechów na lata 2014-2020", który ukierunkowany jest na pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych, w tym ze słońca.

W celu realizacji założonych celów w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej Gmina Wojciechów zaplanowała szereg działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Zaplanowane działania są niezbędne do realizacji w celu osiągnięcia zakładanej redukcji emisji CO₂ o minimum 20% do 2020 roku. Realizacja tego celu jest możliwa przez podejmowanie szeregu działań w zakresie zrównoważonej energii, zarówno inwestycyjnych, edukacyjnych i administracyjnych we wszystkich sektorach, a zwłaszcza w priorytetowych obszarach działania.

Gminne jednostki organizacyjne

Obszar interwencji 1.1. Budynki użyteczności publicznej należące do Gminy Wojciechów.

Charakter działań:

1. Remont i modernizacja świetlic wiejskich w: Łubkach, Górze, Szczuczki, Wojciechów. Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2016-2018.

W 2018 r. podjęto działania termomodernizacyjne na budynku świetlicy w Szczuczku. W ramach tego przedsięwzięcia pozyskano dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Ponadto wykonano prace remontowe w budynkach świetlicowych w miejscowościach: Góra, Szczuczki, Wojciechów – Kolonia Pierwsza, Stary Gaj, Sporniak.

2. Przebudowa i termomodernizacja budynków administracyjnych Urzędu Gminy. Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2016-2017. W roku 2018 brak zaplanowanych działań – zadanie oczekuje na realizację.
3. Remont i termomodernizacja budynków stanowiących własność Gminy Wojciechów – poczta, lecznica weterynaryjna – zadanie oczekuje na realizację.

Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2017-2018. W roku 2018 brak zaplanowanych działań – zadanie oczekuje na realizację.

Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 2 000 000,00 zł.

Planowane źródła finansowania: Budżet Gminy Wojciechów, POIŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW.

Szacowany efekt redukcji emisji CO₂: 33,50 Mg CO₂/rok.

Podmiot wdrażający: Urząd Gminy Wojciechów, Administratorzy budynków użyteczności publicznej

Obszar interwencji 1.2. Budynki użyteczności publicznej należące do Gminy Wojciechów.

Charakter działań:

1. Montaż kolektorów słonecznych na terenie Gminy Wojciechów – zadanie realizowane w ramach projektu „Instalacja kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych na terenie gminy Wojciechów”.
2. Budowa instalacji ogniw fotowoltaicznych na terenie Gminy Wojciechów.

Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2017 – 2020.

Zadanie rozpoczęte w 2018 r., obecnie realizowane. Planowany termin zakończenia realizacji to 28 czerwca 2019 r. Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 2 000 000,00 zł.

Planowane źródła finansowania: Budżet Gminy Wojciechów, RPO, NFOŚiGW, PROW.

Szacowany efekt redukcji emisji CO₂: 10,58 Mg/rok

Podmiot wdrażający: Urząd Gminy Wojciechów, Administratorzy budynków użyteczności publicznej.

Instalacje słoneczne należą do rozwiązań energooszczędnych, ekonomicznych oraz ekologicznych. Zastosowanie 1 m² powierzchni kolektora słonecznego pozwala na zaniechanie spalania 250 kg węgla w ciągu roku, a tym samym na ograniczenie emisji pyłów o 2,5 kg, dwutlenku siarki o 6 kg i tlenków azotu o 2 kg.

Obszar interwencji 1.3. Oświetlenie uliczne

Charakter działań:

1. Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach Stasin, Palikije Drugie, Sporniak. – w 2018 r. zostało wykonane oświetlenie uliczne w miejscowości Sporniak, Szczuczki i Łubki.
2. Modernizacja oświetlenia ulicznego w miejscowościach Łubki i Stasin.

Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2016-2017.

W 2018 r. wykonano oświetlenie w miejscowościach: Sporniak, Szczuczki VI Kolonia i Łubki.

Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 800 000,00

zł.

Planowane źródła finansowania: Budżet Gminy Wojciechów, RPO, NFOŚiGW,

3. Szacowany efekt redukcji emisji CO₂: 128,95 Mg CO₂/rok
4. Podmiot wdrażający: Urząd Gminy Wojciechów, Administratorzy budynków użyteczności publicznej.

Celem modernizacji oświetlenia ulicznego w Gminie Wojciechów jest obniżenie mocy zainstalowanych urządzeń oświetleniowych i podniesienie jakości oświetlenia dróg. Analizując stan oświetlenia pod kątem aktualnych norm oświetleniowych należy stwierdzić, że system oświetlenia nie spełnia wymagań normy PN-EN 13201, przede wszystkim ze względu na zbyt duże odległości między słupami z oprawami. Efektem przeprowadzenia remontu, będzie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej systemu poprzez zainstalowanie energooszczędnego sprzętu oświetleniowego. Zrealizowanie powyższego zadania pozwoli na uzyskanie znaczących efektów ekologicznych, związanych ze zmniejszeniem zużycia energii oraz efektów ekonomicznych związanych

z obniżeniem kosztów eksploatacji systemu oświetlenia ulicznego. Podjęte działania dotyczą:

- wymiany istniejących lamp na lampy bardziej energooszczędne typu led,
- dodania punktów oświetleniowych,
- zastosowania inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulicznym.

Obszar interwencji 1.4. Podmioty zobligowane do stosowania zamówień publicznych.

Charakter działań:

System „Zielonych Zamówień Publicznych” – przedsięwzięcie beznakładowe.

Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2016 – 2020.

Część zamówień publicznych w Gminie Wojciechów jest realizowanych w pełnej formie elektronicznej - „przetargi unijne”

W ramach wdrożenia zapisów Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy

Wojciechów konieczne jest także podjęcie działań zmierzających do reorganizacji procedury udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Gminy tak, aby uwzględniały one trzy filary zrównoważonego rozwoju tj. oddziaływanie na środowisko, społeczeństwo i gospodarkę. Zarówno Dyrektywa 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej, jak też Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego, nakładają obowiązek uwzględnienia

w zamówieniach publicznych efektywności energetycznej nabywanych towarów. Zaleca się, aby kryterium efektywności energetycznej stanowiło istotne kryterium oceny ofert na realizację zamówień obejmujących:

- ◆ projektowanie, budowę i zarządzanie budynkami,
- ◆ zakup instalacji i urządzeń wykorzystujących energię,
- ◆ zakup energii.

Zielone Zamówienia Publiczne oznaczają politykę, w ramach której podmioty publiczne włączają (uwzględniają) kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu dokonywania publicznych zakupów (innymi słowy, stosując procedury udzielania zamówień publicznych dla nabycia produktów czy też usług) i poszukują rozwiązań:

- ◆ minimalizujących negatywny wpływ wyrobów czy usług na środowisko, oraz
- ◆ uwzględniających pełny cykl życia produktów, a poprzez to wpływają na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych.

Obszar interwencji 1.5. Podmioty stanowiące prawo miejscowe

Charakter działań:

Planowanie przestrzenne uwzględniające konieczność oszczędzania energii – przedsięwzięcie beznakładowe.

Zużycie energii w dużej mierze zależne jest od planowania przestrzennego. Decydujące są przede wszystkim postanowienia dotyczące transportu i sektora budowlanego. W przyszłości, potencjalne przyjmowane przez Radę Gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą uwzględniały konieczność:

- ◆ zachowania standardów efektywności energetycznej i charakterystyki energetycznej budynków, □ promowania projektów mających na celu oszczędność energii, w tym do wykorzystania OZE poprzez wprowadzenie odpowiednich regulacji ułatwiających zdobywanie niezbędnych zezwoleń,
- ◆ promowania wielofunkcyjności zabudowy,
- ◆ promowanie transportu publicznego, ruchu rowerowego i ruchu pieszego,
- ◆ planowania zabudowy zorientowanej na wykorzystanie energii słonecznej, tj. projektowania nowych budynków o optymalnej ekspozycji na światło słoneczne.

Gmina Wojciechów w 2018 r. cele te realizowała to działanie poprzez promowanie ruchu rowerowego, zakup instalacji i urządzeń do produkcji OZE. Działania obejmowały również przemyślaną politykę przestrzenną, warunkującą późniejsze potrzeby w zakresie zaopatrzenia w energię.

Mieszkalnictwo i sektor firm:

Obszar interwencji 2.1. Prywatne budynki mieszkalne

Charakter działań:

Montaż instalacji kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych, termomodernizacja, wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne.

Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 3 000 000,00 zł.

Planowane źródła finansowania: Budżet Gminy Wojciechów, RPO, NFOŚiGW, PROW.

Szacowany efekt redukcji emisji CO₂: 2689,12 Mg CO₂/rok.

Podmiot wdrażający: Urząd Gminy Wojciechów, Administratorzy budynków mieszkalnych. Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2015 – 2020.

Zadanie realizowane poprzez projekt „Instalacja kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych na terenie gminy Wojciechów”.

W wyniku zastosowania nowoczesnych źródeł grzewczych zastępując nieefektywne kotły węglowe zmniejsza się emisja zanieczyszczeń gazowych i lotnych. Istotne znaczenie mają również przedsięwzięcia związane z odnawialnymi źródłami energii (zwłaszcza w sektorze energii słonecznej oraz biomasy). Termomodernizacja budynków jest podstawowym narzędziem służącym poprawie efektywności energetycznej. Zadania termomodernizacyjne obejmować mogą m.in.: ocieplenie ścian, dachów, stropodachów, stropów nad przestrzeniami nieogrzewanymi i podłóg na gruncie; wymianę stolarki okiennej i drzwiowej; modernizację lub wymianę źródeł ciepła lub/i instalacji grzewczej; modernizację lub wymianę systemu zaopatrzenia w ciepłą wodę użytkową; usprawnienie systemu wentylacji, zastosowanie odnawialnych źródeł energii.

Obszar interwencji 2.2. Budynki firm

Charakter działań:

Montaż instalacji kolektorów słonecznych, termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne w budynkach przemysłowych i handlowych

Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 3 000 000,00 zł.

Planowane źródła finansowania: Środki własne administratorów budynków w których prowadzi się działalność gospodarczą wsparte środkami z RPO, NFOŚiGW, PROW.

Szacowany efekt redukcji emisji CO₂: 46,57 Mg CO₂/rok

Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2015 - 2020

W roku 2018 w Gminie Wojciechów zostały podjęte działania promocyjno-informacyjne w zakresie korzyści z zastosowania Odnawialnych Źródeł Energii.

Podmiot wdrażający: Administratorzy budynków w których prowadzi się działalność gospodarczą.

Podstawowymi urządzeniami wykorzystującymi energię promieniowania słonecznego są kolektory słoneczne. Pomimo ciągłego rozwoju technologii kolektorów słonecznych, ich zastosowanie jako podstawowego źródła ogrzewania są w dalszym ciągu ograniczone ze względu na panujące warunki

klimatyczne. Przyjmuje się, że z 1 m² powierzchni kolektora słonecznego można wyprodukować 350 kWh energii cieplnej użytkowej. Całkowity efekt ekologiczny inwestycji jest w tym przypadku uzależniony od całkowitej powierzchni zamontowanych kolektorów. Termomodernizacja budynków jest podstawowym narzędziem służącym poprawie efektywności energetycznej. Zadania termomodernizacyjne obejmować mogą m.in.: ocieplenie ścian, dachów, stropodachów, stropów nad przestrzeniami nieogrzewanymi i podłóg na gruncie; wymianę stolarki okiennej i drzwiowej; modernizację lub wymianę źródeł ciepła lub/i instalacji grzewczej; modernizację lub wymianę systemu zaopatrzenia w ciepłą wodę użytkową; usprawnienie systemu wentylacji, zastosowanie odnawialnych źródeł energii.

Polityka realizowana poprzez realizację projektu p.n. „Instalacja kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych na terenie gminy Wojciechów”.

Obszar interwencji 2.3. Społeczność lokalna

Charakter działań:

Edukacja mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.

Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 50 000,00 zł.

Planowane źródła finansowania: Budżet Gminy Wojciechów, RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW

Podmiot wdrażający: Urząd Gminy Wojciechów

Korzyści wynikające z przeprowadzonych działań wpłyną na zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie możliwości wpływania na wysokość rachunków za energię elektryczną oraz zanieczyszczenie środowiska naturalnego, poszerzenie wiedzy na temat nowoczesnych energooszczędnych technologii oraz odnawialnych źródeł energii. Edukacja lokalnej społeczności w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, obejmuje m.in. □ promocję energooszczędnych źródeł światła i oszczędności energii wśród

mieszkańców,

- ◆ kampanię edukacyjno – informacyjną w zakresie możliwości zmniejszenia zużycia energii w gospodarstwach domowych,
- ◆ promocję mechanizmów finansowych dotyczących montażu kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych i innych źródeł energii,
- ◆ utworzenie stałego działu na portalu gminy poświęconego efektywności energetycznej i OZE.

W ramach realizacji projektu „Instalacja kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych na terenie gminy Wojciechów” odbyły się spotkania z mieszkańcami gminy mające na celu przybliżenie tematyki odnawialnych źródeł energii.

Transport i komunikacja:

Obszar interwencji 3.1. Drogi

Charakter działań:

Przebudowa drogi gminnej Nr 106907L,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106921L,

Przebudowa drogi gminnej Nr 108047L,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106903L,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106917L,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106907L,

Przebudowa drogi gminnej nr 106906L, Przebudowa drogi wewnętrznej – działka nr ew. 392,

Budowa drogi w Górze,

Remont drogi gminnej Nr 106909,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106927L,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106921L,

Remont drogi gminnej 106925L,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106914L,

Przebudowa drogi wewnętrznej - działka nr 735,

Przebudowa drogi wewnętrznej - działki nr793 i 1120,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106910L i wewnętrznej – działka nr 543,

Przebudowa drogi wewnętrznej – działka nr 447,

Przebudowa drogi gminnej Nr 106930L,

Przebudowa drogi wewnętrznej – działka nr 152,

Przebudowa drogi wewnętrznej – działka nr 282.

Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 8 500 000,00 zł.

Planowane źródła finansowania: Budżet Gminy Wojciechów, RPO, PROW

Podmiot wdrażający: Urząd Gminy Wojciechów.

Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2016 – 2020.

Zrealizowane roboty budowlane na drogach publicznych w miejscowościach: Miłocin, Wojciechów – Romanówka, Palikije I, Wojciechów Tomaszówka, Łubki Kolonia, Łubki „Górka”.

Optymalizacja wykorzystania i modernizacji infrastruktury oraz systemów transportu ma znaczący wpływ na politykę transportową regionu. Dzięki niej możliwe staje się pogodzenie różnych rodzajów transportu przy czerpaniu z nich jak największej korzyści. Wśród głównych zalet wymienia się: zwiększenie płynności ruchu, skrócenie czasu przejazdu pojazdów, podniesienie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych. Jak wynika z analiz dotyczących sektora transportu na terenie Gminy Wojciechów dzięki inwestycjom w infrastrukturę drogową zostanie zmniejszona niska emisja związana z transportem jednakże w perspektywie zwiększania się ilości pojazdów i natężenia ruchu sama emisja w perspektywie 2020 roku pozostanie na poziomie roku bazowego.

W ramach realizacji tego celu w 2018 r. Gmina Wojciechów zrealizowała szereg inwestycji związanych z infrastrukturą drogową. Działania te zostały szczegółowo

omówione w dziale Strategia rozwoju gminy – Infrastruktura drogowa.

Obszar interwencji 3.2. Chodniki

Charakter działań:

Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 827,

Budowa chodników w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 827 i drogi powiatowej 2234L,

Budowa chodników w ciągu drogi powiatowej Nr 2236L,

Budowa chodników w ciągu drogi powiatowej Nr 2229L.

Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 2 100 000,00 zł.

Planowane źródła finansowania: Budżet Gminy Wojciechów, RPO, PROW

Podmiot wdrażający: Urząd Gminy Wojciechów

Przedsięwzięcie planowane do realizacji w latach: 2016 – 2020.

Działanie obejmuje zmniejszenie negatywnych dla środowiska naturalnego skutków nadmiernego czasu przejazdu odcinkami dróg, poprzez zmniejszenie emisji do atmosfery zanieczyszczeń powstających w procesie spalania paliw w silnikach samochodowych. Poprawa nawierzchni wpłynie bezpośrednio na zmniejszenie wielkości unosu pyłu - emisję wtórną z powierzchni drogi, ulic i chodników. Zmniejszenie emisji nastąpi również dzięki lepszym parametrom technicznym pojazdów wskutek dostosowywania ich do wymogów prawnych – nowe pojazdy są rejestrowane pod warunkiem spełniania norm emisyjnych, zgodnie

z obowiązującymi aktami prawnymi. Planuje się iż emisja pozostanie w roku 2020 na podobnym poziomie jak w roku bazowym co jest spowodowane planowanym wzrostem ilości pojazdów i natężenia ruchu.

Obszar interwencji 3.3. Technologie Informatyczne i Komunikacyjne

Charakter działań: Promocja produktu turystycznego „Wojciechów – wieś kowalska”, w szczególności za pomocą narzędzi społeczeństwa informacyjnego.

Szacowana wartość nakładów na planowane przedsięwzięcia wynosi 8 500 000,00 zł.

Planowane źródła finansowania: Budżet Gminy Wojciechów, RPO.

Podmiot wdrażający: Urząd Gminy Wojciechów, Administratorzy budynków użyteczności publicznej.

Przedsięwzięcie planowane do realizacji w 2018 r.

Promocja produktu turystycznego w oparciu o strategię Lokalnej Organizacji Turystycznej Dolina Lessowych Wąwozów, której Gmina Wojciechów jest członkiem. Władze lokalne mają możliwość korzystania z technologii TIK przy wdrażaniu procedur administracyjnych on-line, promocji i komunikacji z mieszkańcami i turystami.

Komunikacja z mieszkańcami coraz częściej odbywa się w sposób elektroniczny. Dużą rolę w tej komunikacji odgrywa strona internetowa urzędu gminy. Jest to źródło wielu aktualnych informacji, komunikatów, ogłoszeń. Strona prowadzona jest w sposób bardzo szczegółowy, zawiera bardzo aktualne informacje i jest stale rozwijana.

Jak pokazuje powyższa analiza Gmina Wojciechów sukcesywnie realizuje założenia przyjęte w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej. Główną aktywnością w tym zakresie jest realizacja projektów związanych z Odnawialnymi Źródłami Energii. Są to działania spójne z wizją Gminy która jest miejscem atrakcyjnym turystycznie. Wszelkie działania podejmowane w zakresie ochrony środowiska, ochrony klimatu, zarządzania energią i jej pozyskiwania są zgodne z założeniami planu oraz realizują postawione w niej cele. Należy zauważyć większą aktywność w kierunku realizacji zadań w obszarze nieruchomości mieszkańców gminy, pozostają do realizacji zamierzenia związane z budynkami publicznymi. Opóźnienia w realizacji niektórych przedsięwzięć wynikają z ograniczeń w dostępności środków na realizację poszczególnych zadań. Należy jednak podkreślić, że pomimo braku niekiedy bezpośrednich źródeł finansowania gmina realizuje cele przy wykorzystaniu wszystkich możliwych środków.

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu Gminy Wojciechów na lata 2015 – 2032 - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XIII/43/15 z 18 sierpnia 2015 r.

Celem opracowania *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wojciechów* było zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 r. Realizacji tego celu służą następujące zagadnienia:

1. identyfikacja skali zjawiska poprzez określenie ilości i rodzaju wyrobów azbestowych, jakie są wykorzystywane na terenie Gminy Wojciechów,
2. przedstawienie aspektów prawnych użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
3. opracowanie harmonogramu usuwania wyrobów azbestowych,
4. określenie możliwych źródeł finansowania prac związanych z sukcesywnym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wojciechów,
5. określenie listy firm prowadzących działalność w zakresie usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Wojciechów,
6. przygotowanie listy składowisk odpadów niebezpiecznych, przyjmujących odpady zawierające azbest.

Realizacja programu została podzielona na dwa etapy: pierwszy etap to lata 2014-2022, drugi to lata 2023-2032.

W pierwszym etapie zaplanowano następujące działania:

1. Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.
2. *Opracowanie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wojciechów.*
3. Implementacja danych do bazy azbestowej (www.bazaazbestowa.gov.pl)
4. Stała aktualizacja bazy danych
5. Zapewnienie środków finansowych na realizację *Programu*
6. Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych
7. Akcje informacyjne wśród mieszkańców dotyczące obowiązków związanych z koniecznością usunięcia wyrobów azbestowych, sposobów i terminów inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz procedur związanych z postępowaniem z azbestem prowadzone poprzez ulotki, broszury, media lokalne (gazety, radio, internet, billboardy i plakaty na terenie Gminy Wojciechów).

8. Akcje edukacyjne prowadzone wśród mieszkańców powinny zostać oparte na edukacji dzieci i młodzieży szkolnej. Akcja edukacyjna powinna być połączona z informacyjną poprzez organizowanie, tzw. imprez ekologicznych, festynów, wystaw, konkursów czy też wycieczek ekologicznych.
9. Bezpieczne usunięcie wyrobów azbestowych wraz z wymianą pokryć dachowych

W 2018 r. kontynuowano sukcesywne usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminie. Wydatkowana kwota wyniosła 9793,27 zł-środki te pochodziły z dotacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. Eternit usuwany z dachów – 5,05 Mg, eternit zdeponowany na działkach – 28,38 Mg. Całkowita ilość wyrobów zawierających azbest usuniętych w 2018 r. – 33,43 Mg (tony). Działania podjęte w 2018 r. w tym zakresie były zgodne z przyjętym programem.

Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wojciechów na 2018 rok - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLVII/231/18 z 20.03.2018 r.

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt jest programem operacyjnym uchwalanym każdego roku na dany rok budżetowy. Dokument zakłada kilka form zapobiegania bezdomności zwierząt. Są to:

- 1) odławianie i umieszczanie w schronisku zwierząt bezdomnych, zwierząt domowych z wypadków samochodowych, zagubionych i błąkających się po terenie Gminy Wojciechów,
- 2) poszukiwanie dotychczasowych właścicieli lub nowych właścicieli dla zwierząt,
- 3) zmniejszaniu populacji zwierząt bezdomnych poprzez sterylizację i kastrację,
- 4) dokonywanie w uzasadnionych przypadkach usypiania ślepych miotów żyjących na wolności,

- 5) edukacja mieszkańców Gminy Wojciechów w zakresie kształtowania prawidłowych postaw i zachowań człowieka w stosunku do zwierząt oraz w zakresie obowiązków spoczywających na właścicielach i opiekunach zwierząt,
- 6) podejmowanie interwencji w sprawach dotyczących traktowania zwierząt niezgodnie z przepisami ustawy,
- 7) tworzenie rejestru tzw. społecznych opiekunów zwierząt.

W 2018 r. realizowano wszystkie postanowienia przyjęte w Programie, wydatkowane środki na ten cel wyniosły: 43 441,52 zł. Koszty zostały poniesione na: usługi weterynaryjne, odławianie zwierząt, umieszczanie zwierząt w schroniskach, utylizacja.

Podstawowym dokumentem o charakterze strategicznym w zakresie polityki społecznej jest:

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojciechów na lata 2014 – 2020

uchwalona uchwałą Rady Gminy nr XLIII/192/14 z dnia 6 listopada 2014 r.

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej, która jest elementem polityki społecznej państwa, jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać samodzielnie. Polega ona w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Na szczeblu Gminy zadania te wykonują ośrodki pomocy społecznej, w przypadku Gminy Wojciechów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojciechowie.

Zadaniem obowiązkowym każdej gminy jest opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Powinna ona uwzględniać tworzenie programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania

problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Cel strategiczny to aktywna polityka społeczna Gminy Wojciechów służąca wsparciu osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznemu oraz przeciwdziałanie temu wykluczeniu, dzięki czemu możliwe będzie podniesienie jakości życia oraz wyrównanie szans rozwoju mieszkańców gminy, jak również integracja społeczności lokalnej i zapobieganie zjawisku marginalizacji.

CELE OPERACYJNE

1. Przeciwdziałanie bezrobociu poprzez podjęcie aktywizacji osób bezrobotnych.
2. Zmniejszenie skutków ubóstwa i bezrobocia.
3. Wprowadzenie zachęt dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedniego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości w Gminie.
4. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych i samotnych poprzez rozwijanie systemu wsparcia i integrację ze środowiskiem lokalnym.
5. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców Gminy Wojciechów.
6. Rozwój potencjału instytucji działających w obszarze pomocy społecznej.
7. Poprawa stanu bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego.
8. Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny.
9. Profesjonalizacja działań edukacyjnych, kulturalnych oraz rozwój oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych.
10. Przeciwdziałanie patologiom społecznym, podejmowanie działań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.
11. Poprawa warunków funkcjonowania i wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi w społeczności lokalnej.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020

uchwalony uchwałą Rady Gminy nr XLVII/228/18 z dnia 20 marca 2018 r.

Ważnym elementem tej strategii jest też tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz praca socjalna. W tym celu jest tworzony Gminny Program Wspierania Rodziny.

Celem głównym programu jest budowa spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie Wojciechów.

Cele szczegółowe programu:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny w szczególności poprzez:

a) objęcie dożywianiem wszystkie tego wymagające dzieci, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w formie ciepłych posiłków na terenie placówek oświatowych do których uczęszczają uczniowie z terenu gminy Wojciechów oraz dofinansowanie innych wydatków związanych z dożywianiem dzieci i młodzieży przebywających w szkołach lub placówkach innego rodzaju poza terenem gminy Wojciechów;

b) monitorowanie sytuacji bytowej, zdrowotnej, materialnej, edukacyjnej dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub innymi patologiami społecznymi poprzez kontakt i współpracę z podmiotami i instytucjami z gminy Wojciechów, jak również z terenu innych gmin;

c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom na podstawie:

– ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków i innych świadczeń materialnych i rzeczowych;

– ustawy o świadczeniach rodzinnych;

– ustawy o systemie oświaty na pokrycie kosztów związanych z procesem edukacji;

– ustawy o dodatkach mieszkaniowych;

– ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;

– na podstawie innych ustaw i programów.

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących problemów, w szczególności poprzez:

a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodzin, pedagoga szkolnego oraz

przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną;

b) udzielanie w ramach posiadanych własnych uprawnień i możliwości wsparcia

psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem, jak również korzystanie w tym zakresie ze specjalistycznej pomocy fachowców i instytucji zewnętrznych;

c) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców;

d) organizowanie porad, szkoleń i spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się pracą z rodziną;

e) umożliwianie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystenta rodziny, poprzez udział w warsztatach, szkoleniach, kursach i innych formach edukacyjnych;

3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez:

a) monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny;

b) zachęcanie dzieci z rodzin wieloproblemowych do uczestnictwa w dodatkowych zajęciach szkolnych organizowanych przez placówki edukacyjne;

c) wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dzieci.

4. Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych oraz zapobieganie innym niekorzystnym zjawiskom zachodzącym w rodzinach, w szczególności poprzez:

a) profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami;

b) intensyfikację i koordynację działań podejmowanych w ramach „Gminnego Programu Wpierania Rodziny”, „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień”, oraz „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie”.

5. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin, w szczególności poprzez:

a) koordynację podejmowanych w ramach programu działań i bieżące organizowanie współpracy podmiotów prowadzących różnorodne

działania na rzecz dzieci i młodzieży;

b) wspieranie i finansowanie edukacji służb społecznych w zakresie wykorzystania metody pracy interdyscyplinarnej w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny;

c) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne we współdziałaniu z innymi służbami i instytucjami.

W roku 2018 na pomoc społeczną wydatkowano 1.646.201.67 zł,

w tym m. in.:

1) częściowa odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej mieszkańców gminy – 254.062,41 zł

2) zasiłki okresowe, celowe, pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – 472.787,22 zł;

3) zasiłki stałe – 134.368,13 zł;

4) funkcjonowanie Ośrodków Pomocy Społecznej – 448.425,27 zł;

5) usługi opiekuńcze -47.987,69 zł;

6) pomoc w zakresie dożywiania – 275.094,40 zł;

Na terenie Gminy funkcjonują podstawowe placówki oferujące mieszkańcom opiekę zdrowotną i profilaktykę uzależnień oraz instytucje tj.: Ośrodek Zdrowia w Wojciechowie, Ośrodek Zdrowia w Szczuczkach, Punkt Opieki Lekarskiej w Palikijach, Punkt Konsultacyjny w Sprawie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wojciechowie. Podmiotem tworzącym jest Gmina Wojciechów.

Podstawowym celem Ośrodków Zdrowia jest udzielanie świadczeń zdrowotnych finansowanych z środków publicznych ubezpieczonym oraz innym osobom uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów nieodpłatnie, za częściową odpłatnością lub całkowitą odpłatnością.

Jednym z celów Gminy Wojciechów jest profilaktyka i promocja zdrowia. Gmina Wojciechów realizuje te cele poprzez tworzenie i realizację gminnych, rocznych programów, takich jak:

- 1) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 2) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok

uchwalony uchwałą Rady Gminy nr XLIV/219/18 zmienionej uchwałą nr XLIX/246/18 z dnia 29 maja 2018 r.

Cele programu :

- 1) Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
- 2) Zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
- 3) Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

poprzez:

1. ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych,
2. zmiana zachowań i postaw obywateli i instytucji w sytuacjach związanych z alkoholem,
3. budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie),
4. zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania gminnego programu:

1. **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez:**

- 1) prowadzenie punktu konsultacyjnego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, poprzez wprowadzenie dyżurów;

- 2) szkolenia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób pomagających uzależnionym oraz ich rodzinom, w tym szkolenie podstawowe i specjalistyczne (w szczególności dla: członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji i innych instytucji);
- 3) wspieranie działalności grup samopomocowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w tym w szczególności grup Anonimowych Alkoholików,
- 4) uwzględnianie w podejmowanych działaniach propozycji służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych zgłaszanych przez organizacje, stowarzyszenia, osoby fizyczne oraz instytucje

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- 1) działalność świetlic środowiskowych dla dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe;
- 2) wpisanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych do programów wychowawczych szkół w celu ich realizacji,
- 3) utworzenie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zintegrowanie działalności następujących służb i instytucji:

- a) Policji,
- b) Pomocy Społecznej,
- c) Gminnej Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- d) szkół,
- e) stowarzyszeń, organizacji społecznych oraz parafii.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez:

- 1) prowadzenie świetlicy środowiskowej w Szkole Podstawowej w Palikijach Pierwszych, w tym:
  - a) wyposażenie świetlicy środowiskowej,
  - b) zatrudnienie pedagoga do pracy w świetlicy,

- c) dożywanie dzieci przebywających w świetlicy środowiskowej.
- 2) prowadzenie świetlicy środowiskowej w Szkole Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Miłocinie, w tym:
  - a) wyposażenie świetlicy środowiskowej,
  - b) zatrudnienie pedagoga do pracy w świetlicy,
  - c) dożywanie dzieci w czasie zajęć w świetlicy.
- 3) organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży, w tym obozów i kolonii profilaktycznych i terapeutycznych na podstawie przedstawionych programów i statutów przez podmioty publiczne i organizacje pozarządowe,
- 4) prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży o tematyce dotyczącej szkodliwości spożywania napojów alkoholowych i problemów wynikających z jego nadużywania, celem zagospodarowania ich wolnego czasu, oraz realizacja programów i akcji profilaktycznych w tym zakresie, w tym w szczególności dla dzieci z rodzin zagrożonych występowaniem niekorzystnych zjawisk spowodowanych nadużywaniem alkoholu,
- 5) upowszechnianie informacji na temat zjawiska alkoholizmu oraz skutków nadużywania alkoholu oraz informacji na temat instytucji zajmujących się pomocą osobom i rodzinom, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu,
- 6) organizacja szkoleń dla: nauczycieli, pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, urzędników i innych osób uczestniczących w realizacji programu, jak również dla osób, które w swojej pracy zawodowej mają do czynienia z osobami uzależnionymi od alkoholu,
- 7) promowanie imprez oraz innych działań bezalkoholowych dla dzieci i młodzieży m.in. poprzez: pozalekcyjne zawody sportowe, konkursy, olimpiady wiedzy,
- 8) organizacja imprez rozrywkowych i edukacyjnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży (w tym zorganizowanie festynu na Dzień Dziecka), mających wyraźne odniesienie profilaktyczne odbywających się bez udziału alkoholu.
4. **Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:**
  - 1) współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami życia społecznego w zakresie wypracowanych form i możliwości realizacji wybranych zadań gminnego programu,
  - 2) zajęcia warsztatowe, treningi umiejętności trzeźwienia życia „TAZA” itp. (grupa trzeźwości AA - „Kuźnia Trzeźwości” w Wojciechowie”,

- 3) upowszechnianie zdrowego stylu życia bez spożywania alkoholu oraz promowanie aktywnego spędzanie czasu wolnego np. poprzez: zajęcia sportowe, kółka zainteresowań itp., oraz wspieranie w tym zakresie działalności instytucji, stowarzyszeń oraz osób fizycznych.
5. **Kontrola przestrzegania sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych i gastronomicznych, w tym podejmowanie interwencji w związku z ich naruszeniem.**

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Finansowanie programu:

Środki finansowe niezbędne do realizacji Gminnego Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W Preliminarzu wydatków Gminy Wojciechów na rok 2018 określono wydatki na łączną kwotę 84.000 zł.

Wpływy z tzw. „korkowego” w 2018 r. wyniosły 87.646,72 zł.

Lp.	Cel wydatków	Miejsce realizacji programu Klasy objęte programem	Kwota wydatków	Okres wykonania programu
1.	Festyn dla dzieci i młodzieży połączony z zajęciami sportowymi (m.in. Dzień Dziecka)	wszystkie szkoły z terenu gminy	7.000 zł	2018 rok
2.	Organizowanie olimpiad wiedzy o tematyce dot. szkodliwości spożywania napojów alkoholowych i problemów wynikających z jego nadużywania oraz organizowanie akcji profilaktycznych, w tym: a) turniej piłki nożnej halowej pod hasłem „Trzeźwy umysł w trakcie gier sportowych i nie tylko”; b) akcja edukacyjno – profilaktyczna dotycząca zasad zdrowego trybu życia i profilaktyki chorób związanych ze spożywaniem alkoholu; c) organizacja gier i zabaw związanych z tematyką antyalkoholową pt. „Młodzież dla małych" w ramach realizacji Szkolnego Programu Wychowawczego i Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; d) międzyszkolny konkurs „W królestwie Słowa i Obrazu”, którego celem będzie kształtowanie postaw antyalkoholowych; e) konkursy z prelekcjami na temat szkodliwości spożywania alkoholu w ramach realizacji Szkolnego Programu Wychowawczego i Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Marusarza w Wojciechowie	a) 700 zł b) 500 zł c) 800 zł d) 600 zł e) 900 zł	2018 rok
3.	Zakup wyposażenia do Świetlicy Wiejskiej w m. Ignaców	OPS Ignaców	1.500 zł	2018 rok
4.	Zakup wyposażenia do Świetlicy Wiejskiej (sprzęt rekreacyjno - sportowy)	OSP Czajki zs w Palikijach Drugich	2.500 zł	2018 rok
5.	Wyposażenie do Świetlicy Wiejskiej w m. Stasin (infrastruktura rekreacyjno-sportowa)	OSP Stasin	2.500 zł	2018 rok
6.	Zakup wyposażenia do Świetlicy Wiejskiej w m. Łubki	OPS Łubki	1.500 zł	2018 rok
7.	Zakup wyposażenia do Świetlicy Wiejskiej w m. Wojciechów	OSP Wojciechów	2.500 zł	2018 rok
8.	Zakup wyposażenia do Świetlicy Wiejskiej w m. Góra	OSP Góra	2.000 zł	2018 rok
9.	Zakup wyposażenia dla Świetlicy Wiejskiej w m. Wojciechów-Kolonia	OSP Wojciechów-Kolonia Pierwsza	2.900 zł	2018 rok

	Pierwsza			
10.	Akcja edukacyjno-profilaktyczna „Dziecko i świat wokół niego”	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów Maszkach	1.000 zł	2018 rok
11.	Zajęcia warsztatowe treningi umiejętności trzeźwienia życia TAZA itp.	Grupa AA „Kuznia Trzeźwości” w Wojciechowie	1.500 zł	2018 rok
12.	Realizacja programu profilaktycznego: a) „Spójrz Inaczej”; b) „Zabawa karnawałowa z elementami profilaktyki”	Szkoła Podstawowa w Palikijach	a) 700 zł b) 1.200 zł	2018 rok
13.	Zabawa choinkowa połączona z profilaktyką alkoholową	Szkoła Podstawowa w Łubkach	1.200 zł	2018 rok
14.	Działania profilaktyczne i kampania edukacyjna o charakterze sportowo-kulturalnym	Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Miłocinie	1.100 zł	2018 rok
15.	Zakup wyposażenia	Stowarzyszenie Kobiet „Sporniaczanki”	4.000 zł	2018 rok
16.	Zakup wyposażenia	Koło Gospodyń Wiejskich w Stasinie	2.500 zł	2018 rok
17.	Utrzymanie punktu konsultacyjnego	Ośrodek Zdrowia Wojciechów	6.300 zł	2018 rok
18.	Zorganizowanie wycieczki dla dzieci i młodzieży (po rozstrzygnięciu konkursu)	Szkoły z terenu gminy	10.000 zł	2018 rok
19.	Opłacenie biegłych z Poradni Odwykowej i Psychiatrycznej dot. opinii o stopniu uzależnienia	Poradnia	1.000 zł	2018 rok
20.	Opłata sądowa	Sąd Rejonowy	500 zł	2018 rok
21.	Szkolenie Członków Gminnej Komisji RPA, Policji oraz pielęgniarek środowiskowych i nauczycieli	Gminna Komisja RPA i osoby z terenu gminy	500 zł	2018 rok
22.	Udział członków komisji w posiedzeniach i kontrolach	Gminna Komisja RPA	5.000 zł	2018 rok
23.	Prowadzenie świetlicy środowiskowej: a) wynagrodzenie pedagoga, b) zakup art. do dożywiania, c) zakup pomocy i wyposażenia do świetlicy	Szkoła Podstawowa w Palikijach	a) 7.400 zł b) 3.100 zł c) 500 zł	2018 rok
24.	Prowadzenie świetlicy środowiskowej, w tym: a) wynagrodzenie pedagoga, b) dożywianie dzieci, c) zakup pomocy i wyposażenia do świetlicy	Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Miłocinie	a) 7.400 zł b) 2.700 zł c) 500 zł	2018 rok
RAZEM:			84.000 zł	

Na zadania określone w Gminnym Programie ogółem w 2018 roku wydatkowano kwotę w wysokości 78 929.72 zł.

Wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym na realizację zadań wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2018 roku to kwota 21.900,00 zł.

Środki zostały wydatkowane m.in. na:

- funkcjonowanie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w 2018 r. – 5.500,00 zł;
- funkcjonowanie punktów konsultacyjno – informacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin ze środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (93 godzin) - 6 300,00 zł;
- kluby abstynenckie – 1.500,00 zł;
- pomoc rodzinom z problemem alkoholowym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – 6.267,00 zł;
- jednorazowe prelekcje, pogadanki – 1.100,00 zł;
- spektakle – 2.400,00 zł;
- festyny i inne imprezy plenerowe – 7.000,00 zł;
- imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp.) – 3.100,00 zł;
- konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.) – 2.500,00 zł;
- zajęcia dla dzieci z grup ryzyka z programem opiekuńczym – 21.600,00 zł;
- dożywanie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych – 5.800,00 zł;
- kolonie i obozy z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym – 10.000,00 zł

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018

uchwalony uchwałą Rady Gminy nr XLIV/220/18 z dnia 23 stycznia 2018 roku.

Główne cele programu to:

1. realizacja działań profilaktycznych;
2. edukacja publiczna i szkolenia przedstawicieli różnych grup społecznych;
3. doskonalenie struktur leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych;
4. współpraca z samorządem wojewódzkim i powiatowym oraz policją, służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania narkomanii oraz innymi podmiotami zajmującymi się tym zagadnieniem;

5. monitorowanie stanu problemów związanych z narkomanią.

Ad 1. Realizacja działań profilaktycznych:

- 1) wspieranie społeczności lokalnych mające na celu zapobieganie używaniu środków psychoaktywnych;
- 2) wspieranie szkół podstawowych oraz gimnazjum w rozwijaniu działań profilaktycznych;
- 3) wspieranie programów dla dzieci i młodzieży będących alternatywą wobec używania narkotyków;
- 4) wspieranie rozwoju profesjonalnych programów profilaktycznych adresowanych do określonych grup społecznych, w szczególności dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodziców.

Ad 2. Edukacja publiczna i szkolenia przedstawicieli różnych grup społecznych:

- 1) organizowanie i zlecenie szkoleń dotyczących problemów narkomanii dla poszczególnych grup zawodowych: pracowników szkół i placówek oświatowych, pracowników pomocy społecznej, funkcjonariuszy policji;
- 2) współpraca z mediami w zakresie przekazu profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii,
- 3) prowadzenie kampanii edukacyjnych w obrębie gminy adresowanych do określonych grup społecznych;
- 4) opracowanie oraz upowszechnianie na terenie gminy materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii;
- 5) współpraca z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii i innymi podmiotami w ramach realizacji edukacji publicznej.

Ad 3. Podnoszenie jakości leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych:

- 1) realizacja programów redukcji szkód;
- 2) ścisła współpraca z Wojewódzkim Biurem ds. Przeciwdziałania narkomanii w zakresie organizowania szkoleń.

Ad 4. Współpraca z samorządami wojewódzkimi, powiatowymi oraz policją i innymi podmiotami zajmującymi się tym zagadnieniem:

- 1) pomoc przy tworzeniu lokalnych koalicji na rzecz przeciwdziałania narkomanii;
- 2) prowadzenie doradztwa i pomocy merytorycznej dla pracowników samorządu gminy ze strony samorządów powiatowych i wojewódzkiego.

Ad 5. Monitorowanie stanu problemów związanych z narkomanią na terenie gminy:

- 1) utworzenie bazy danych podmiotów zajmujących się profilaktyką, leczeniem oraz rehabilitacją osób uzależnionych od środków psychoaktywnych, stałe aktualizowanie oraz upowszechnianie informacji na ten temat;
- 2) współpraca z Krajowym Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii.

Finansowanie programu:

W Preliminarzu wydatków Gminy Wojciechów na rok 2018 określono wydatki na łączną kwotę 1.000 zł.

Preliminarz wydatków Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wojciechów w 2018 roku

Lp.	Cel wydatków	Miejsce realizacji programu	Klasy objęte programem	Kwota wydatków	Okres wykonania programu
1.	Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno – informacyjnej oraz szkolenie nauczycieli i członków komisji	Szkoły	IV- VII i klasy gimnazjum	500 zł	2018 rok
2.	Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych /broszury, ulotki/	Szkoły Ośrodki Sklepy	teren gminy Wojciechów	500 zł	2018 rok
Ogółem:				1.000 zł	

W ramach Gminnego Programu w 2018 roku zrealizowano:

1. upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin
2. wsparcie programu rekomendowanego: Spójrz inaczej dla klas 1-3, koordynowanego przez Stowarzyszenie Psychoprofilaktyki "Spójrz inaczej"

3. działalność profilaktyczna w formie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów,
4. dożywanie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Roczny Program Współpracy Gminy Wojciechów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2018 rok”

Celem zasadniczym Programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi.

Cele szczegółowe to:

1) integracja podmiotów polityki lokalnej obejmujących swym działaniem sferę zadań publicznych,

2) otwarcie na innowacje, konkurencję przez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych realizowanych dotychczas przez Gminę Wojciechów,

3) poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy Wojciechów, a w szczególności w zakresie aktywności fizycznej – sportu i turystyki, zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kultury,

4) integracja podmiotów realizujących zadania publiczne,

5) wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych,

6) wspieranie inicjatyw organizacji działających na terenie Gminy Wojciechów.

W roku 2018 zostały przekazane dotacje związane z realizacją zadań gminy w trybie działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Łącznie wydatkowano na ten cel 15 000,00 zł, w tym 10 000,00 zł na zorganizowanie obozów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży i 5 000,00 zł na organizację zawodów sportowych.

IV. CZĘŚĆ TRZECIA – STAN REALIZACJI UCHWAŁ RADY GMINY WOJCIECHÓW W 2018 ROKU.

Rada Gminy Wojciechów w roku 2018 podjęła 78 uchwały, z czego:

- 49 uchwał podjęła Rada Gminy VI kadencji;
- 29 uchwał podjęła Rada Gminy VII kadencji;

Posiedzenia Rady Gminy odbyły się 14 razy, w tym 11 razy w składzie Rady Gminy VI kadencji oraz 3 razy w składzie Rady Gminy VII kadencji). W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowy wykaz przyjętych uchwał wraz z informacją na temat ich realizacji.

Uchwały podjęte przez Radę Gminy Wojciechów w roku 2018.

Lp.	Nr uchwały	Data podjęcia	W sprawie	Status uchwały	Stan realizacji
1	XLIV/218/18	23.01.2018	wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy najmu lokalu użytkowego w budynku stanowiącym własność Gminy Wojciechów z dotychczasowym najemcą	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
2	XLIV/219/18	23.01.2018	zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok	Uchylony	Uchwała zrealizowana
3	XLIV/220/18	23.01.2018	zatwierdzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok	Uchylony	Uchwała zrealizowana
4	XLIV/221/18	23.01.2018	wieloletniej prognozy finansowej	Uchylony	Uchwała zrealizowana
5	XLIV/222/18	23.01.2018	uchwały budżetowej na 2018 rok	Wykonany	Uchwała zrealizowana
6	XLV/223/18	31.01.2018	dokonania zmian w uchwale Nr XLIV/221/18 Rady Gminy Wojciechów z dnia 23 stycznia 2018 roku w sprawie wieloletniej prognozy finansowej	Uchylony	Uchwała zrealizowana
7	XLV/224/18	31.01.2018	wprowadzenia zmian w uchwale Nr	Wykonany	Uchwała zrealizowana

			XLIV/222/18 Rady Gminy Wojciechów z dnia 23 stycznia 2018 roku w sprawie uchwały budżetowej na 2018 rok		
8	XLVI/225/18	27.02.2018	udzielenia przez Gminę Wojciechów pomocy finansowej Powiatowi Lubelskiemu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
9	XLVI/226/18	27.02.2018	dokonania zmian w budżecie	Wygaszony	Uchwała zrealizowana
10	XLVI/227/18	27.02.2018	ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji
11	XLVII/228/18	20.03.2018	przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji
12	XLVII/229/18	20.03.2018	ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji
13	XLVII/230/18	20.03.2018	określenia zasad przyznawania i	Obowiązujący	Uchwała w trakcie

			odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania		realizacji
14	XLVII/231/18	20.03.2018	przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wojciechów na 2018 rok”	Uchylony	Uchwała zrealizowana
15	XLVII/232/18	20.03.2018	wyrażenia zgody na zawarcie kolejnych umów dzierżawy na okres do trzech lat dla dotychczasowych dzierżawców	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
16	XLVII/233/18	20.03.2018	wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy na okres do trzech lat dla dotychczasowego dzierżawcy	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
17	XLVII/234/18	20.03.2018	podziału Gminy Wojciechów na okręgi wyborcze oraz ustalenia ich granic, numerów i liczby radnych	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			wybijanych w każdym okręgu		
18	XLVII/235/18	20.03.2018	podziału Gminy Wojciechów na stałe obwody głosowania, ustalenia ich numerów, granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
19	XLVII/236/18	20.03.2018	zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia przez Gminę Wojciechów pomocy finansowej Powiatowi Lubelskiemu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
20	XLVII/237/18	20.03.2018	zmiany wieloletniej prognozy finansowej na lata 2018 - 2021	Uchylony	Uchwała zrealizowana
21	XLVII/238/18	20.03.2018	dokonania zmian w budżecie gminy	Wygaszony	Uchwała zrealizowana
22	XLVIII/239/18	24.04.2018	ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin pedagoga, psychologa, logopedy, terapeuty pedagogicznego i doradcy zawodowego	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
23	XLVIII/240/18	24.04.2018	określenia zasad udzielania i rozmiaru zniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla dyrektorów, wicedyrektorów i innych nauczycieli pełniących funkcje kierownicze w	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wojciechów		
24	XLVIII/241/18	24.04.2018	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
25	XLVIII/242/18	24.04.2018	udzielenia pomocy finansowej dla Gminy Nałęczów na realizację zadania pn.: "Przebudowa drogi gminnej Nr 106920L polegająca na wznowieniu podbudowy materiałem kamiennym i wykonaniu nawierzchni z mieszanek mineralno - asfaltowych"	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
26	XLVIII/243/18	24.04.2018	dokonania zmian w budżecie gminy	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
27	XLIX/244/18	29.05.2018	ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji

			napojów alkoholowych na terenie gminy Wojciechów		
28	XLIX/245/18	29.05.2018	uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Wojciechów	Uchylony	Uchwała zrealizowana
29	XLIX/246/18	29.05.2018	zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok	Uchylony	Uchwała zrealizowana
30	XLIX/247/18	29.05.2018	uchwalenia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wojciechów”	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji
31	XLIX/248/18	29.05.2018	określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji
32	XLIX/249/18	29.05.2018	zaopiniowania projektu uchwały Rady Powiatu w Lublinie zmieniającej uchwałę w sprawie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			podziału powiatu lubelskiego na okręgi wyborcze do Rady Powiatu w Lublinie		
33	L/250/18	26.06.2018	wyrażenia zgody na przedłużenie umowy najmu lokalu użytkowego będącego własnością Gminy Wojciechów położonego w Wojciechowie na okres do 3 lat	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
34	L/251/18	26.06.2018	wyrażenia zgody na przedłużenie umowy najmu garażu będącego własnością Gminy Wojciechów położonego w Wojciechowie na okres do 3 lat	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
35	L/252/18	26.06.2018	wyrażenia zgody na przedłużenie umów najmu garaży będących własnością Gminy Wojciechów położonych w m. Palikije Pierwsze na okres do 3 lat	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
36	L/253/18	26.06.2018	zmiany wieloletniej prognozy finansowej na lata 2018 - 2021	Uchylony	Uchwała zrealizowana
37	L/254/18	26.06.2018	dokonania zmian w budżecie gminy	Wygaszony	Uchwała zrealizowana
38	L/255/18	26.06.2018	zaciągnięcia kredytu długoterminowego na finansowanie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			planowanego deficytu budżetowego Gminy Wojciechów na 2018 rok		
39	L/256/18	26.06.2018	rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem Wójta Gminy Wojciechów z wykonania budżetu za 2017 rok	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
40	L/257/18	26.06.2018	udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Wojciechów z tytułu wykonania budżetu za 2017 rok	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
41	LI/258/18	27.07.2018	uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji
42	LI/259/18	27.07.2018	dokonania zmian w budżecie gminy	Wygaszony	Uchwała zrealizowana
43	LI/260/18	27.07.2018	ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy Wojciechów	Uchylony	Uchwała zrealizowana
44	LII/261/18	18.09.2018	dokonania zmian w budżecie gminy	Wygaszony	Uchwała zrealizowana
45	LIII/262/18	15.10.2018	przyjęcia przez Gminę Wojciechów prowadzenia zadania publicznego polegającego na zarządzaniu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			publiczną drogą powiatową Nr 2235L Wąwolnica - Stary Gaj na terenie Gminy Wojciechów		
46	LIII/263/18	15.10.2018	dokonania zmian w budżecie gminy	Wygaszony	Uchwała zrealizowana
47	LIV/264/18	07.11.2018	zmiany Statutu Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
48	LIV/26518	07.11.2018	obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej	Oczekujący	Uchwała w trakcie realizacji
49	LIV/266/18	07.11.2018	dokonania zmian w budżecie gminy	Wygaszony	Uchwała zrealizowana
50	I/1/18	22.11.2018	wyboru Przewodniczącego Rady Gminy Wojciechów VIII kadencji	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
51	I/2/18	22.11.2018	ustalenia liczby Wiceprzewodniczących Rady Gminy Wojciechów VIII kadencji	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
52	I/3/18	22.11.2018	wyboru Wiceprzewodniczących Rady Gminy Wojciechów VIII kadencji	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
53	I/4/18	22.11.2018	powołania Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
54	I/5/18	22.11.2018	powołania Komisji Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i Gospodarki Finansowej Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
55	I/6/18	22.11.2018	powołania Komisji Rolnictwa i	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			Gospodarki Żywnościowej Rady Gminy Wojciechów		
56	I/7/18	22.11.2018	powołania Komisji Oświaty i Kultury Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
57	I/8/18	22.11.2018	powołania Komisji Zdrowia, Pomocy Społecznej i Porządku Publicznego Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
58	II/9/18	06.12.2018	obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej do obliczenia podatku rolnego na 2019 rok	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
59	II/10/18	06.12.2018	określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie Gminy Wojciechów na rok 2019	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
60	II/11/18	06.12.2018	określenia wysokości rocznych stawek podatku od środków transportowych na rok 2019	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
61	II/12/18	06.12.2018	uchwalenia „Rocznego Programu Współpracy Gminy Wojciechów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji

			2019 rok"		
62	II/13/18	06.12.2018	podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do nieodpłatnego przyznania pomocy w formie zasiłku celowego realizowanego jako świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia udzielane w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
63	II/14/18	06.12.2018	uchwalenia programu ostonowego w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu"	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
64	II/15/18	06.12.2018	zmiany wieloletniej prognozy finansowej na lata 2018 - 2027	Uchylony	Uchwała zrealizowana
65	II/16/18	06.12.2018	wielkości i terminu wnoszenia składki	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			członkowskiej do Celowego Związku Gmin „PROEKOB” z siedzibą w Beżycach na 2019 rok		
66	II/17/18	06.12.2018	wskazania Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Wojciechów upoważnionego do określenia zasad odbywania podróży służbowych w stosunku do Przewodniczącego Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
67	II/18/18	06.12.2018	ustalenia wysokości diety dla Przewodniczącego Rady Gminy, radnych Gminy Wojciechów oraz sołtysów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
68	II/19/18	06.12.2018	ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
69	III/20/18	28.12.2018	wyznaczenia przedstawiciela Gminy Wojciechów do Zgromadzenia Celowego Związku Gmin „PROEKOB” z siedzibą w Beżycach	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
70	III/21/18	28.12.2018	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i Gospodarki Finansowej Rady Gminy	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			Wojciechów		
71	III/22/18	28.12.2018	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
72	III/23/18	28.12.2018	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Oświaty i Kultury Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
73	III/24/18	28.12.2018	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Zdrowia, Pomocy Społecznej i Porządku Publicznego Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
74	III/25/18	28.12.2018	powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Wojciechów	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
75	III/26/18	28.12.2018	zatwierdzenia ramowych planów pracy stałych Komisji Rady Gminy Wojciechów na rok 2019	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
76	III/27/18	28.12.2018	zatwierdzenia planu pracy Rady Gminy Wojciechów na 2019 rok	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana
77	III/28/18	28.12.2018	dokonania zmian w budżecie gminy	Wygaszony	Uchwała zrealizowana
78	III/29/18	28.12.2018	zmieniająca uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana

			nieodpłatnego przyznania pomocy w formie zasiłku celowego realizowanego jako świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia udzielane w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023		
--	--	--	---	--	--

V. CZĘŚĆ CZWARTA – ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WÓJTA GMINY WOJCIECHÓW WG. POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW AKTYWNOŚCI.

1. Inwestycje gminne.

W roku 2018 wykonano szereg zadań inwestycyjnych, będących realizacją uchwały budżetowej oraz kierunków przyjętych w dokumentach strategicznych.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w 2018 r. to:

1. Budowa dróg gminnych – 1 392 265,35 zł.

W ramach tego zadania wykonano wyrównanie nawierzchni i budowę drogi asfaltowej w m. Miłocin do remizy, wykonanie podbudowy i nawierzchni asfaltowej na drogach w m. Wojciechów – Romanówka, Cyganówka, Palikije I, Wojciechów Tomaszówka, Łubki Kolonia, Łubki Górka.

2. Budowa wodociągu w m. Miłocin – Maszki – 1 036 766,85 zł

3. Budowa wodociągów – 87 451,00 zł.

W ramach tego zadania wybudowano wodociągi w m. Sporniak (Splawy) i w m. Wojciechów. Ponadto opracowano dokumentacje projektowe sieci wodociągowych w m. Wojciechów Kolonia Piąta – Wojciechów Kolonia Pierwsza, Maszki – Palikije Drugie, Wojciechów, Miłocin, Sporniak.

4. Budowa oświetlenia drogowego – 58 292,26 zł.

W ramach tego zadania wybudowano oświetlenie drogowe w m. Sporniak, Szczuczki VI Kolonia oraz Łubki.

Pozostałe wydatki inwestycyjne obejmowały zakup komputera i serwera – 29 590,16 zł, zakup zestawów i urządzeń do obsługi Rady Gminy – 50 019,55 zł, dofinansowanie zakupu samochodu Komisariatu Policji w Beżycach – 5 000,00 zł oraz dofinansowanie zakupu samochodu PSP w Lublinie.

Poza zadaniami realizowanymi bezpośrednio przez Gminę Wojciechów zrealizowanych zostało szereg inwestycji, w których gmina miała swój udział finansowy. Były to inwestycje w drogi powiatowe – pomoc finansowa w wysokości 1 000 000,00 zł. na Przebudowę ciągu komunikacyjnego obejmujące drogi powiatowe nr 2236L, 2238L poprawiającą bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie Gminy Wojciechów. Pomoc finansowa dla

Gminy Nałęczów w wysokości 4 800,00 zł. przeznaczona na projekt przebudowy drogi gminnej w m. Sadurki.

Dotacja realizowana przez Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie na realizację projektu p.n. „Utworzenie alei zasłużonych kowali – wymiana nawierzchni w otoczeniu wieży ariańskiej – Muzeum Kowalstwa w Wojciechowie -wraz z zagospodarowaniem terenu oraz modernizacja i roboty budowlane zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej – Muzeum Kowalstwa – wraz z zagospodarowaniem terenu” – 242 779,00 zł.

Wszystkie inwestycje zostały szeroko omówione w analizie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wojciechów.

1. Oświata i wychowanie.

Za realizację zadań oświatowych odpowiedzialne są szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie Gminy Wojciechów.

Są to:

1. Szkoła Podstawowa im. Stanisława Marusarza w Wojciechowie
2. Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Miłocinie
3. Szkoła Podstawowa w Palikijach
4. Szkoła Podstawowa w Łubkach
5. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów w Maszkach.

Gmina jest organem prowadzącym pierwszych czterech jednostek, Szkoła Podstawowa w Maszkach prowadzona jest przez stowarzyszenie.

- Oświata i wychowanie to jedno z najważniejszych zadań samorządu gminnego, wiąże się to również z wydatkowaniem dużych środków finansowych. W roku 2018 Gmina Wojciechów wydała w 2018 r. na ten cel kwotę 7 960 870,79 zł. W tym 5 387 611,48 zł na szkoły podstawowe, 888 383,67 na oddziały przedszkolne w szkołach, kwotę 168 668,12 na przedszkola (zwrot kosztów) i 778 909,17 zł na gimnazja. Na swoje szkoły podstawowe kwotę 4 749 792,68 zł. Były to wydatki na wynagrodzenia, wydatki związane z utrzymaniem placówek, zakup pomocy dydaktycznych, materiałów biurowych.

Wydatki zostały poniesione w poszczególnych szkołach w następujący

sposób:

Szkoła Podstawowa w Łubkach: 901 933,27 zł,

Szkoła Podstawowa w Miłocinie: 891 926,37 zł,

Szkoła Podstawowa w Palikijach: 1 085 682,31 zł.

Szkoła Podstawowa w Wojciechowie: 1 870 250,73 zł.

Poza szkołami podstawowymi w placówkach tych funkcjonują oddziały przedszkolne, na jednostki prowadzone przez samorząd Gmina Wojciechów w 2018 r. wydatkowała kwotę 701 320,35 zł. Dotyczy to kosztów utrzymania oddziałów przedszkolnych w szkołach w Łubkach, Miłocinie, Palikijach, Wojciechowie. Kwota ta obejmuje wydatki:

Szkoła Podstawowa w Łubkach: 121 616,80 zł,

Szkoła Podstawowa w Miłocinie: 145 010,67 zł,

Szkoła Podstawowa w Palikijach: 141 649,47 zł.

Szkoła Podstawowa w Wojciechowie: 293 043,41 zł.

Dodatkowo została przekazana dotacja na funkcjonowanie Szkoły Podstawowej w Maszkach 897 731,66 zł. Kwota wydatkowana na przedszkola związana jest z uczęszczaniem dzieci z terenu Gminy Wojciechów do przedszkoli zlokalizowanych poza terenem gminy.

3. Kultura, sport i rekreacja.

Na terenie gminy Wojciechów działa samorządowa instytucja kultury, tj. Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie. W ramach Gminnego Ośrodka Kultury funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowie.

Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie jest samorządową instytucją kultury, utworzoną na mocy Uchwały Nr XII/65/92 Rady Gminy Wojciechów z dnia 27 lutego 1992 roku. Prowadzi wielokierunkową działalność rozwijającą i zaspokajającą potrzeby kulturalne i czytelnicze mieszkańców, mając na celu dotarcie do jak największej grupy odbiorców i zaangażowanie ich do aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Do podstawowych zadań Gminnego Ośrodka Kultury należy w szczególności edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę; rozbudzanie

i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych; tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego; krzewienie folkloru i rękodzieła ludowego; gromadzenie i dokumentowanie działań związanych z działalnością zespołów folklorystycznych; wzbogacanie zbiorów Muzeum Kowalstwa oraz Wojciechowskiego Muzeum Regionalnego i udostępnianie ich zwiedzającym; organizacja imprez kowalskich; ochrona i promocja kultury lokalnej.

Do stałych form jego działalności należą zajęcia: wokalne, koła plastycznego, nauki gry na instrumentach i tańca nowoczesnego. To stałe sekcje, które cieszą się ogromną popularnością, ale cały czas jesteśmy otwarci na nowe propozycje. Działamy również na polu animacji kultury dla ludzi w podeszłym wieku – propozycją są comiesięczne spotkania Klubu Seniora.

Podjęmowane przez ośrodek działania organizacyjne imprez plenerowych – zarówno kulturalno-rozrywkowych jak i sportowo-rekreacyjnych służą integracji lokalnego środowiska a także szerokiej promocji Gminy Wojciechów. Jest to nowoczesną instytucją, która realizuje wiele projektów dofinansowywanych ze źródeł zewnętrznych, które służą animowaniu i upowszechnianiu kultury w Gminie Wojciechów.

Współpracuje on z innymi instytucjami kultury, stowarzyszeniami oraz indywidualnymi animatorami życia kulturalnego. Wspieramy organizację autorskich przedsięwzięć i pomagamy prezentować je podczas organizowanych przez nas imprez kulturalnych.

Do podstawowych zadań Gminnego Ośrodka Kultury należy w szczególności:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę;
- rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych;
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego;
- krzewienie folkloru i rękodzieła ludowego;

- gromadzenie i dokumentowanie działań związanych z działalnością zespołów folklorystycznych;
- wzbogacanie Muzeum Kowalstwa oraz Wojciechowskiego Muzeum Regionalnego i udostępnianie ich zwiedzającym;
- organizacja imprez kowalskich;
- ochrona i promocja kultury lokalnej.

W roku 2018 r. na funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie została przeznaczona dotacja w wysokości 657 495,00. Ponadto GOK otrzymał dotację celową na realizację projektu pod nazwą: „*Utworzenie alei zasłużonych kowali – wymiana nawierzchni w otoczeniu wieży ariańskiej – Muzeum Kowalstwa w Wojciechowie -wraz z zagospodarowaniem terenu oraz modernizacja i roboty budowlane zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej – Muzeum Kowalstwa – wraz z zagospodarowaniem terenu*” – 242 779,00 zł.

Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowie

Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowie działa w ramach Gminnego Ośrodka Kultury. Posiada 2 filie biblioteczne w Palikijach oraz Szczuczku. Z usług bibliotecznych korzysta rocznie ok. 700 czytelników, którzy mają do dyspozycji księgozbiór liczący ponad 20 tys. wol. Księgozbiór ma charakter uniwersalny, obejmuje wszystkie dziedziny wiedzy. Są to : nowości wydawnicze, literatura piękna polska i obca dla dzieci, młodzieży i dorosłych, lektury szkolne, wydawnictwa popularno- naukowe, słownikowe i encyklopedyczne, opracowania literackie itp. Ponadto biblioteki oferują bezpłatny dostęp do Internetu.

Ponad połowa czytelników to młodzież szkół podstawowych i gimnazjum. Dla nich to przede wszystkim organizowane są spotkania autorskie z pisarzami i ciekawymi ludźmi. Goszczono m.in.: Wandę Chotomską, Beatę Ostrowicką, Wiolettę Piasecką, Agnieszkę Martinę , Leszka Szczasnego. W filiach bibliotecznych pod kierunkiem instruktorów

GOK organizowane są zajęcia muzyczno –wokalne oraz warsztaty plastyczne dla młodzieży i dorosłych.

Turystyka

Gmina Wojciechów położona jest na terenie Płaskowyżu Nałęczowskiego w dolinie rzeki Bystrej. Północna część gminy leży w strefie otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego. Dolina Bystrej stanowi korytarz ekologiczny pomiędzy obszarami chronionego krajobrazu dolin Wisły, Bystrzycy i Wieprza, ponieważ stabilizuje warunki termiczno – wilgotnościowe regionu. Wyklarował się tu specyficzny mikroklimat dolinny a różnorodności rzeźby terenu dopełniają wąwozy i wzgórza.

Wieś Wojciechów szczyci się również bogatą przeszłością historyczną. Istniało tu osadnictwo już w VIII w. Pierwszym znanym właścicielem Wojciechowa był kasztelan lubelski Jan ze Szczekockich herbu Odrowąż. W połowie XIV w. pobudowano murowane fortyfikacje obronne o strategicznym znaczeniu. W 1481 r. klucz Wojciechowski przejęła wnuczka Jana, Zofia. Poślubiła ona wojewodę Pileckiego Jana herbu Leliwa. Pileccy ufundowali fortalicjum z murowaną wieżą mieszkalną. Ta siedziba stanowiła jak na ówczesne czasy bardzo wygodny obiekt mieszkalny. Miała obszerną klatkę schodową, duże zdobione otwory okienne, trzon kominowy i latrynę. Niestety na początku XV w. rozebrano pierwotną wieżę i uformowano nowe wały obronne oraz nową (obecną) wieżę. Później Wojciechów przechodzi do rąk Firlejów herbu Lewart, a następnie arian Spinków herbu Prus. Pod koniec XVI w. zajmują oni dobra kościelne i burzą pierwotny, drewniany XIV-wieczny kościół. Kolejnymi właścicielami są Orzechowscy herbu Rogala z Chełma. W 1632 r. Paweł Orzechowski buduje rezydencję pałacową a wieżę przeznacza na cele gospodarcze. Teodor – jeden z potomków Orzechowskich - pod wpływem oo. Jezuitów nawraca się i w 1725 r buduje nowy, późnobarokowy, drewniany kościół oraz drewnianą, oszalowaną dzwonicę na pobliskim cmentarzu. Kolejnymi właścicielami byli Morscy, Ostrowscy, Grodziccy, Świeżawscy i Popławscy. Po uwłaszczeniu w 1884 r. miejscowi chłopci przejmują część dóbr wojciechowskich, a w 1909 r. Popławscy wyprzedają resztę gruntów i budynków dworskich chłopom, którzy doprowadzają do ich

rozbiórki. Pozostaje tylko wieża i fragment budynku dworskiego stanowiący własność Urzędu Gminy. Dwie wojny światowe przerywają próby renowacji wieży. Udaje się to dopiero w latach 1972-73. Obecnie stanowi ona siedzibę Gminny Ośrodek Kultury, najwyższą kondygnację zajmuje jedyne w Polsce Muzeum Kowalstwa, w którym zgromadzonych jest ponad tysiąc eksponatów. Wspaniałe wyroby mistrzów z Polski i zagranicy, m.in. kolekcje krzyży nagrobnych, pięknych krat, kutych wystrój starej kuźni. Piętro niżej zlokalizowane jest Muzeum Regionalne, w którym zgromadzone są eksponaty dokumentujące dawne życie codzienne mieszkańców. Uzupełnieniem zbiorów jest minigaleria, gdzie można nabyć wyroby kowalskie, ceramiczne, szydełkowe, hafciarskie czy też malarskie wykonane przez miejscowych twórców.

Inne zabytki Wojciechowa to późnobarokowy drewniany kościół św. Teodora i drewniana dzwonnica z 1725 r. oraz grobowiec Felicjana Grodzickiego, dawnego właściciela wsi, znajdujący się na miejscowym cmentarzu. Unikalnym elementem wystroju kościoła są kurdybany – obrazy malowane na skórkach zwierząt. Na terenie gminy warto zwrócić uwagę upamiętniającą zamordowanych mieszkańców Szczuczek przez hitlerowców w 1939 r. oraz dobrze zachowany pałac w Łubkach wraz z leciwymi pięknymi 3 dębami szypułkowymi.

Wojciechów jest współczesną stolicą kowalstwa polskiego. Nieopodal zabytkowej szesnastowiecznej wieży, znajduje się kuźnia, jedna z nielicznych na Lubelszczyźnie. To nie tylko warsztat pracy, ale również autorska galeria prac kowala – właściciela.

We wsi Nowy Gaj istnieje Młyn Hipolit zbudowany w 1937 r., w którym mieści się Muzeum Mineratów. Kolekcja liczy ok. 2 tysięcy eksponatów i zawiera: odmiany soli niebieskiej, bryłę węgla brunatnego o masie ok. 40 kg z widoczną korą drzewa i stojami, skamieniałą rybę z przed 250 mln lat pochodzącą z Brazylii, z wyraźnie zachowaną skórą i łuskami. Bogata jest również wystawa meteorytów z różnych części świata, tzw. "jagody marsjańskie", mikroskopowe zdjęcia powierzchni pyłu księżycowego, który był przywieziony przez amerykańską załogową misję na Księżyc -Apollo 11, ruchome piaski z Tanzanii poruszające się pod wpływem zmian pola

magnetycznego Ziemi, a także fulguryt z Arizony, czyli stopiona krzemionka pod wpływem uderzenia pioruna.

Oferta kulturalna:

- Majowy Piknik Agroturystyczny, GOK w Wojciechowie
- 1-13. 07 XIV Ogólnopolskie Warsztaty Kowalskie
- 11-13. 07 XII Ogólnopolskie Spotkania Kowali i Ogólnopolskie Targi Sztuki Kowalskiej - impreza prezentująca dorobek artystyczny kowali z całej Polski i zagranicy,
- sierpień Dożynki Gminno-Parafialne - uroczystość lokalna, której celem jest pielęgnowanie tradycji związanych ze zbieraniem plonów rolnych oraz dziękczynienie za nie.

Gmina Wojciechów uczestniczy w Lokalnej Organizacji Turystycznej „Kraina Lessowych Wąwozów”, która skupia, oprócz Gminy Wojciechów, jeszcze 7 gmin zachodniej części Lubelszczyzny, tj: Janowiec, Kazimierz Dolny, Nałęczów, Poniatowa, Wąwolnica, Opole Lubelskie i miasto Puławy.

Projekt Zintegrowanej Sieci Szlaków Turystycznych Krainy Lessowych Wąwozów powstał w celu jej promowania na polskim rynku turystycznym. Silne więzi przyrodnicze, kulturowe i historyczne stwarzają możliwość wygenerowania wspólnej przestrzeni, której walory warunkują rozmieszczenie gęstej sieci szlaków: rowerowych, pieszych, kajakowych, ścieżek dydaktycznych i spacerowych, a także tematycznych tras turystycznych.

Przez teren Krainy przebiega gęsta sieć szlaków o charakterze lokalnym a także liczne szlaki ponadregionalne łączące ją z sąsiednimi krainami przyrodniczymi. Największy udział (aż 20) stanowią szlaki o charakterze **ścieżek dydaktycznych, spacerowych czy przyrodniczych**, o długościach od 2,5 km do 12,8 km.

Kolejną grupę stanowią **szlaki rowerowe** (10). Ich dystans to przedział od 8,5 km do 107 km. Dominują szlaki o charakterze lokalnym i regionalnym.

W następnej grupie znajduje się 7 **szlaków pieszych** – 2 ponadregionalne, 2 regionalne i 3 lokalne. Ich długości wahają się od 12,6 km aż do 114,2 km, więc są to już wycieczki kilkudniowe, w których bardzo ważną rolę odgrywa baza gastronomiczno – noclegowa. W wielu przypadkach przebiegają przez główne miasta regionu (ze względu na atrakcje turystyczne oraz ww. bazę):

Natęczów, Puławy, czy Kazimierz Dolny, ale poza tym wytyczone są drogami leśnymi i polnymi, co stwarza odpowiedni klimat dla piechura, który chce spędzić czas na łonie przyrody. Pod względem tematycznym dominują tu szlaki przyrodnicze i historyczne.

Ostatnia grupa to szlaki o charakterze **spływów kajakowych**. Ich ilość uzależniona jest od liczby rzek o odpowiedniej przepustowości. Do tej pory wykorzystano 4 główne rzeki przepływające przez teren Krainy: Wisłę, Wieprz, Kurówkę i Chodelkę.

Przez Gminę Wojciechów biegnie Szlak Wyżynny Zachodni: Kazimierz Dolny – Skowieszyn – Rąblów – Wąwolnica – Natęczów – Wojciechów – Palikije – Dąbrowica – Lublin skansen o łącznej długości 60,8 km zarządzany przez PTTK Lublin.

Proponowany przez GOK w Wojciechowie do realizacji w przyszłości pieszy szlak Kapliczek Ziemi Wojciechowskiej o długości 20 km zostanie włączony w szlak Kultury Sakralnej Ziemi Natęczowskiej przebiegający przez gminy Natęczów, Wojciechów i Wąwolnicę.

- 1) Szlak MŁYNÓW WODNYCH rzeki Bystrej: Palikije – Nowy Gaj – Natęczów – Wąwolnica – Bartłomiejowie – Celejów – Wierzchoniów – Bochothnica
- 2) Szlak Kultury Sakralnej Ziemi Natęczowskiej: gminy Natęczów – Wojciechów – Wąwolnica,
- 3) Szlak MUZEÓW: Wojciechów – Nowy Gaj – Natęczów – Wąwolnica – Karmanowice Kolonia – Celejów – Wierzchoniów – Bochothnica – Parchatka – Puławy – Gołęb – Puławy (nowy most) – Bronowice – Góra Puławska – Oblasy – Janowiec – Kazimierz Dolny – Uściarz – Zagajdzie – Karczmiska – Głusko Duże – Wola Rudzka – Opole Lubelskie – Elżbieta – Wrzelowiec – Kluczkowice

Na podstawie już istniejących i projektowanych szlaków rowerowych wyznaczono trasę integrującą gminy Krainy Lessowych Wąwozów o długości 126,5 km. Jej przebieg uwzględnia wszystkie miejscowości gminne Krainy Lessowych Wąwozów.

Powstawanie nowych szlaków na terenie Krainy Lessowych Wąwozów to

jeden z priorytetów regionu dla jego dalszego rozwoju i dekoncentracji ruchu turystycznego. Niewątpliwie wiąże się to z wieloma inwestycjami tworzenia infrastruktury turystycznej – wyznaczania i oznakowania szlaków, przygotowania miejsc postojowych, odpowiedniej bazy gastronomiczno – noclegowej, obiektów rekreacyjnych i innych elementów niezbędnych do ich prawidłowego funkcjonowania.

Na terenie gminy Wojciechów funkcjonują kwatery agroturystyczne usytuowane w samym Wojciechowie oraz okolicznych wsiach. Miejscowe lokale gastronomiczne to: karczma, zajazd oraz bary.

Typ	Adres	Okres funkcjonowania	właściciel
Gospodarstwo agroturystyczne	Wojciechów 153	całoroczny	Danuta Czerniec
Gospodarstwo agroturystyczne	Wojciechów 151	całoroczny	Barbara Czerniec
Gospodarstwo agroturystyczne	Wojciechów 29	całoroczny	Maria Sapała
Gospodarstwo agroturystyczne	Nowy Gaj 18A	całoroczny	Anna Bukowska
Gospodarstwo agroturystyczne	Palikije 93	sezonowy	Mirostaw Budoran
Gospodarstwo agroturystyczne	Halinówka 14	całoroczny	Teresa Stachyra
Gospodarstwo agroturystyczne	Palikije Drugie 88	całoroczny	Anna Prus
Gospodarstwo agroturystyczne	Palikije Drugie 100	sezonowy	Krzysztof i Ewa Dybała
Karczma „Biesiada”	Wojciechów 151 A	całoroczny	Włodzimierz Czerniec
„Bar Nad Bystrą”	Wojciechów 148A	całoroczny	Tadeusz Rumiński
Bar „Knieja”	Wojciechów 4/a	całoroczny	Jan Mirostaw
Karczma „Maciejowa Chata”	Miłocin	całoroczny	Dorota Maciejewska - Sikora
Zajazd „Jamajka”	Miłocin	całoroczny	Jacek Sapała

Gmina Wojciechów dąży do uatrakcyjnienia oferty turystycznej.

W 2018 roku dotacji Gminnemu Ośrodkowi Kultury w Wojciechowie na

zadanie pn. „Utworzenie alei zasłużonych kowali – wymiana nawierzchni w otoczeniu Wieży Ariańskiej” w ramach projektu „Modernizacja i roboty budowlane zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej – Muzeum Kowalstwa – wraz z zagospodarowaniem terenu” w wysokości 242.779,00

Zadania w zakresie sportu i rekreacji zrealizowane w 2018 roku:

- organizacja turnieju piłki siatkowej –dotacja w kwocie 2.000,00 zł;
- organizacja turnieju piłki ręcznej – dotacja w kwocie 2.000,00 zł;

4. Polityka społeczna i przedsięwzięcia prorodzinne.

Polityka społeczna w Gminie Wojciechów realizowana jest przede wszystkim przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojciechowie. Realizacja działań wynika z szeregu przyjętych programów społecznych. Są to:

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojciechów na lata 2014 – 2020. Uchwała Nr XLIII/192/14 z 06.11.2014r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLVII/228/18 z dnia 20.03.2018 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok – Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLIV/219/18 z dnia 23.01.2018 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLIV/220/18 z dnia 23.01.2018 r.

Szczegółowe omówienie realizacji przyjętych celów w roku 2018 zostało przedstawione w części analitycznej - część druga – analiza realizacji planów, programów i strategii realizowanych przez Gminę Wojciechów.

W zakresie opieki zdrowotnej na terenie Gminy funkcjonują podstawowe placówki oferujące mieszkańcom opiekę zdrowotną i profilaktykę uzależnień oraz instytucje tj.: Ośrodek Zdrowia w Wojciechowie, Ośrodek Zdrowia w Szczuczkach, Punkt Opieki Lekarskiej w Palikijach, Punkt Konsultacyjny w Sprawie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wojciechowie.

Podstawowym celem Ośrodków Zdrowia jest udzielanie świadczeń zdrowotnych finansowanych z środków publicznych ubezpieczonym oraz innym osobom uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów nieodpłatnie, za częściową odpłatnością lub całkowitą odpłatnością.

Jednym z celów Gminy Wojciechów jest profilaktyka i promocja zdrowia. Gmina Wojciechów realizuje te cele poprzez tworzenie i realizację gminnych, rocznych programów, takich jak:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

5. Ochrona Środowiska naturalnego.

Ochrona środowiska naturalnego to jedno z głównych zadań nałożonych na samorząd gminny. Wójt Gminy działa w tym obszarze zarówno jako inwestor skoncentrowany na aspektach środowiskowych, sprawny gospodarz dbający o stan środowiska w gminie oraz jako organ administracji publicznej, realizujący swoje zadania ustawowe.

Pierwsze dwa zagadnienia dotyczą realizacji polityki inwestycyjnej i komunalnej. Ochrona środowiska naturalnego jest bardzo szeroką tematyką o dotyczy zarówno ochrony przyrody, ochrony środowiska (klimatu), gospodarkę wodnościekową czy zaopatrzenie w energię. Działania te zostały szczegółowo omówione w analizie dokumentów strategicznych tj. Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wojciechów – Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XVII/65/15 z dnia 15 grudnia 2015 r., Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu Gminy Wojciechów na lata 2015 – 2032 - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XIII/43/15 z 18 sierpnia 2015 r., Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wojciechów na 2018 rok - Uchwała Rady Gminy Wojciechów nr XLVII/231/18 z 20.03.2018 r. W zakresie trzeciej roli Wójt Gminy Wojciechów realizował zadania wynikające z ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Prawo wodne, Ustawy o ochronie przyrody, Ustawy o ochronie zwierząt.

6. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.

Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w Gminie Wojciechów:

1. OSP Wojciechów
2. OSP Wojciechów Kolonia Pierwsza
3. OSP Stasin
4. OSP Palikije
5. OSP Czajki
6. OSP Sporniak
7. OSP Stary Gaj
8. OSP Łubki
9. OSP Łubki Kolonia
10. OSP Szczuczki
11. OSP Góra
12. OSP Ignaców

W roku 2018 na funkcjonowanie Ochotniczych Straży Pożarnych wydatkowano kwotę 662 611,96 zł.

Środki te zostały przeznaczone m.in. na:

- dotację dla OSP Kolonia Wojciechów i OSP Szczuczki,
- wypłatę ekwiwalentów w za udział w gaszeniu pożarów,
- wypłaty wynagrodzeń dla kierowców,
- zakup umundurowania,
- materiały remontowe strażnic OSP,
- pokrycie wydatków za media,
- koszty ubezpieczenia.

Zakres inwestycji wykonanych na budynkach OSP został omówiony w części analitycznej.

7. Drogi publiczne.

Szereg inwestycji zrealizowanych w roku 2018 dotyczyło infrastruktury drogowej. Budowa dróg gminnych – 1 392 265,35 zł.

W ramach tego zadania wykonano wyrównanie nawierzchni i budowę drogi asfaltowej w m. Miłocin do remizy, wykonanie podbudowy

i nawierzchni asfaltowej na drogach w m. Wojciechów – Romanówka, Cyganówka, Palikije Pierwsze, Wojciechów Tomaszówka, Łubki Kolonia, Łubki (tzw. Górka. Ponadto dokonano przebudowy dróg obejmujących budowę oświetlenia drogowego na kwotę 58 292,26 zł.

W ramach tego zadania wybudowano oświetlenie drogowe w m. Sporniak, Szczuczki VI Kolonia oraz Łubki.

Ponad to Gmina Wojciechów zrealizowanych zostało szereg inwestycji drogowych, w których gmina miała swój udział finansowy. Były to inwestycje w drogi powiatowe – pomoc finansowa w wysokości 1 000 000,00 zł. na Przebudowę ciągu komunikacyjnego obejmujące drogi powiatowe nr 2236L, 2238L poprawiającą bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie Gminy Wojciechów. Pomoc finansowa dla Gminy Nałęczów w wysokości 4 800,00 zł. przeznaczona na projekt przebudowy drogi gminnej w m. Sadurki.

Poza ww. działaniami o charakterze inwestycyjnym realizowano prace związane z poprawą infrastruktury drogowej w ramach działań bieżących. Łączne wydatki na ten cel wyniosły 760 281,94 zł z czego największym wydatkiem był zakup kruszywa, który wyniósł 563 157,73 zł.

8. Gospodarka odpadami.

Nowy system gospodarki odpadami komunalnymi, został uruchomiony od 1 lipca 2013 r. Od tego czasu podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie nowego systemu jest Gmina. Właściciele nieruchomości nie podpisują indywidualnych umów z przedsiębiorcami na odbiór odpadów komunalnych, a zobowiązani są do składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami. Gmina w drodze przetargu wybiera firmę odbierającą odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. W 2018 roku gmina realizowała obowiązki związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenów nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy. Obecnie na terenie gminy zamieszkuje 5222 osoby - stan na 31.12.2018 r. (dane z deklaracji). Liczba złożonych deklaracji wynosiła 1781, z czego 1759 deklaracje dotyczyły zbiórki w sposób selektywny (łącznie mieszkańców zamieszkałych na nieruchomościach 5190) a 22 dla zbiórki nieselektywnej (łącznie mieszkańców zamieszkałych 32 osoby). Dzięki rozgraniczeniu ponoszonych opłat przez mieszkańców, na niższe za odpady

segregowane, bardziej opłacalne jest segregowanie odpadów. Każdy mieszkaniec Gminy ma taką możliwość dzięki kompleksowemu systemowi selektywnej zbiórki, jak również organizacji punktu selektywnego zbierania odpadów. Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie uległa zmianie od początku wprowadzenia systemu i wynosiła odpowiednio dla odpadów zbieranych w sposób selektywny 6zł/osobę na miesiąc a dla odpadów zbieranych w sposób nieselektywny 12 zł/osobę na miesiąc. Opłata obowiązuje wszystkie osoby zamieszkujące posesję (nie tylko zameldowane). Opłaty dokonywane są kwartalnie z góry do dnia:

15 stycznia, 15 kwietnia, 15 lipca i 15 października bieżącego roku.

Gmina Wojciechów ze względu na swoje położenie należy do Regionu Centralno-Zachodniego. Odpady zmieszane zebrane z terenów nieruchomości zamieszkałych gminy trafiły do Zakładu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 35A, 24-200 Bełżyce (RIPOK w Bełżycach). Zbieranie odpadów przez mieszkańców opiera się o system pojemnikowo-workowy. W pojemniku gromadzone są zmieszane odpady komunalne, natomiast w workach dostarczonych przez firmę odbierającą odpady gromadzone są odpady selektywnie zebrane. Zmieszane odpady komunalne oraz odpady selektywnie zebrane odbierane są raz w miesiącu.

System odbioru odpadów komunalnych z terenu Gminy Wojciechów objął nieruchomości zamieszkałe. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych oraz prowadzących działalność gospodarczą podpisują umowy na wywóz odpadów z przedsiębiorcą świadczącym usługi wpisanym do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy Wojciechów.

Wywiązując się z ustawowego obowiązku Gmina Wojciechów zorganizowała przetarg na odbiór i transport odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Wojciechów, przetarg wygrała firma Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Bełżycach Sp. z o. o., ul. Przemysłowa 35A, 24-200 Bełżyce. Umowa została zawarta na okres 24 miesięcy tj. od 01.01.2017 r. do 31.12.2018 r. W ramach systemu właściciele nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy uzyskali możliwość selektywnego zbierania odpadów „u źródła” (bezpośrednio na terenie nieruchomości). Odbiorem odpadów „u źródła” zostały objęte

3 podstawowe frakcje odpadów segregowanych zbierane w workach 120 l z folii LDPE:

- papier i tektura – worki koloru niebieskiego
- szkło opakowaniowe bezbarwne i kolorowe – worki koloru zielonego
- tworzywa sztuczne, drobne metale i opakowania wielomateriałowe – worki koloru żółtego

Odpady zmieszane są gromadzone w pojemnikach o pojemności 120l. Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wojciechów dwa razy w 2018 roku organizowana była tzw. „wystawka” odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz opon.

Gmina Wojciechów wspólnie z Gminą Konopnica utworzyła PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który zlokalizowany jest pod adresem: Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych, Kozubszczyzna 56A, 21-030 Motycz. W zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi do punktu selektywnej zbiórki można dostarczyć: odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady zielone, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony. Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych świadczy usługi zbierania odpadów w każdy wtorek miesiąca od 7³⁰ do 15³⁰.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w 2018 roku wyniosły 363 949,32 zł. z czego:

- a) wydatki na odbiór i transport odpadów komunalnych – 64 235,99 zł
- b) zagospodarowanie odpadów komunalnych – 190 308,73 zł,
- c) wydatki związane z prowadzeniem i obsługą PSZOK – 16 666,68 zł,
- d) składka członkowska Celowego Związku Gmin „PROEKOB” – 31 646,00 zł.
- e) koszty administracyjne – 61 091,92 zł.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Wojciechów w 2018r.:

- a) zmieszane odpady komunalne 20 03 01 – 577,220 Mg

- b) inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny 20 01 99 – 61,920 Mg
- c) odpady ulegające biodegradacji 20 02 01 – 1,920 Mg
- d) opakowania z metali 15 01 04 – 1,390 Mg
- e) opakowania ze szkła 15 01 07 – 66,530 Mg
- f) opakowania z papieru i tektury 15 01 01 – 2,220Mg
- g) opakowania z tworzyw sztucznych 15 01 02 – 58,480 Mg
- h) zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne 20 01 36 – 16,640 Mg
- i) odpady wielkogabarytowe 20 03 07 – 71,860 Mg
- j) odpady budowlane 17 01 07, 17 09 04 – 22,700 Mg
- k) zużyte opony 16 01 03 – 27,420 Mg

Na terenie Gminy Wojciechów w roku 2018 wytworzono w sumie 908,300 Mg. Szczegółowa analiza systemu gospodarowania odpadami zostało przedstawiona w Rocznej analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wojciechów w 2018 r.

9. Funkcjonowanie gminnych jednostek organizacyjnych.

Gmina Wojciechów posiada następujące jednostki organizacyjne:

- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Marusarza w Wojciechowie
- Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Miłocinie
- Zespół Szkół w Wojciechowie - przekształcony po likwidacji Gimnazjum w Szkołę Podstawową
- Szkoła Podstawowa w Palikijach
- Szkoła Podstawowa w Łubkach

Oświata i wychowanie to jedno z najważniejszych zadań samorządu gminnego, wiąże się to również z wydatkowaniem dużych środków finansowych. W roku 2018 Gmina Wojciechów wydała na swoje placówki oświatowe kwotę 4 749 792,68 zł. Były to wydatki na wynagrodzenia, wydatki związane z utrzymaniem placówek, zakup pomocy dydaktycznych, materiałów biurowych.

Wydatki zostały poniesione w poszczególnych szkołach w następujący sposób:

Szkoła Podstawowa w Łubkach: 901 933,27 zł,

Szkoła Podstawowa w Miłocinie: 891 926,37 zł,

Szkoła Podstawowa w Palikijach: 1 085 682,31 zł.

Szkoła Podstawowa w Wojciechowie: 1 870 250,73 zł.

Poza szkołami podstawowymi w placówkach tych funkcjonują oddziały przedszkolne, na jednostki prowadzone przez samorząd Gmina Wojciechów w 2018 r. wydatkowała kwotę 701 320,35 zł. Dotyczy to kosztów utrzymania oddziałów przedszkolnych w szkołach w Łubkach, Miłocinie, Palikijach, Wojciechowie. Kwota ta obejmuje wydatki:

Szkoła Podstawowa w Łubkach: 121 616,80 zł,

Szkoła Podstawowa w Miłocinie: 145 010,67 zł,

Szkoła Podstawowa w Palikijach: 141 649,47 zł.

Szkoła Podstawowa w Wojciechowie: 293 043,41 zł.

Instytucje kultury:

Na terenie gminy Wojciechów funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury.

W 2018 r. GOK podejmował działania organizacyjne imprez plenerowych – zarówno kulturalno-rozrywkowych jak i sportowo-rekreacyjnych. Służyły one integracji lokalnego środowiska a także szerokiej promocji Gminy Wojciechów. Jest to nowoczesną instytucją, która realizuje wiele projektów dofinansowywanych ze źródeł zewnętrznych, które służą animowaniu i upowszechnianiu kultury w Gminie Wojciechów.

Współpracował on z innymi instytucjami kultury, stowarzyszeniami oraz indywidualnymi animatorami życia kulturalnego. Wspieramy organizację autorskich przedsięwzięć i pomagamy prezentować je podczas organizowanych przez nas imprez kulturalnych.

W roku 2018 r. na funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie została przeznaczona dotacja w wysokości 657 495,00. Ponadto GOK otrzymał dotację celową na realizację projektu pod nazwą: „Utworzenie alei zastużonych kowali – wymiana nawierzchni w otoczeniu wieży ariańskiej – Muzeum Kowalstwa w Wojciechowie -wraz z zagospodarowaniem terenu oraz modernizacja i roboty budowlane

zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej – Muzeum Kowalstwa – wraz z zagospodarowaniem terenu" – 242 779,00 zł.

Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowie

W roku 2018 Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowie otrzymała na funkcjonowanie kwotę 146 000,00 zł. Wydatki te obejmowały: wynagrodzenia, zakup książek, zakup energii, prasy, pozostałe media.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojciechowie

Ośrodek realizuje zadania związane z pomocą społeczną w Gminie Wojciechów. W roku 2018 koszty funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej wyniosły 448 425,27 zł, wydatki te były przeznaczone na wynagrodzenia, zakup niezbędnych materiałów biurowych, środków czystości, innych kosztów biurowych.

Szczegółowe omówienie zakresu działań jednostki zostało omówione w części analitycznej, przy omawianiu realizacji polityk z zakresu polityki społecznej.

VI.PODSUMOWANIE

Raport o stanie Gminy Wojciechów za rok 2018 ma przede wszystkim przybliżyć ogólny stan rozwoju gminy, podsumować wybrane kierunki rozwoju i być podstawą do dyskusji na temat dalszego jej rozwoju.

Po analizie zebranego materiału pojawiają następujące wnioski:

1. Gmina posiada dobre wskaźniki demograficzne, co świadczy o skuteczności prowadzonej polityce społecznej.
2. Gmina dobrze realizuje politykę finansową z dużą skutecznością pozyskuje środki zewnętrzne.

Zaobserwowano niskie wykonanie dochodów majątkowych gminy, jest związane z przesunięciami w zakresie refundacji pozyskanych dotacji.

3. Gmina często działa w partnerstwach, co umożliwia skuteczną realizację zadań bądź oszczędność środków.
4. Gmina dobrze realizuje przyjęte strategie, polityki i programy, działania te są spójne w wzajemnie skoordynowane.

Oparcie polityk rozwojowych na tradycji, kulturze i turystyce jest działaniem skutecznym, które należy kontynuować.